

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/10/2022
Identifikačné číslo spisu:	6613210036
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6613210036.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Ján Debnár, s miestom podnikania Trebeľovce 84, IČO: 32 623 526, zastúpeného Viktória Hellenbart advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Ulica Martina Rázusa 23, Lučenec, IČO: 47 250 640, proti žalovanému MORAVOSEED CZ a.s., so sídlom Mušlov 1701/4, Mikulov, Česká republika, IČO: 246 85 381, zastúpenému BUŽEK & TEREM advokáti, s.r.o., so sídlom Mariánska 12, Bratislava, IČO: 36 867 276, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp zn. 13Cb/55/2013, o zaplatenie 35.927,76 euro s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. novembra 2021, č. k. 41Cob/47/2020-1378, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného v časti voči výroku II. napadnutého rozsudku o d m i e t a.
- II. Dovolanie žalovaného vo zvyšnej časti z a m i e t a.
- III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 7. mája 2020 č. k. 13Cb/55/2013-1259 (druhým v poradí), v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 35.927,76 euro s úrokom z omeškania 8,05 % ročne od 4. novembra 2013 do zaplatenia. Druhým výrokom žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania 8,5 % ročne zo sumy 35.927,76 euro od 23. mája 2013 do 3. novembra 2013 a úroku z omeškania 0,45 % ročne zo sumy 35.927,76 euro od 4. novembra 2013 do zaplatenia zamietol. Posledným výrokom rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa podanou žalobou domáhal,

aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 35.927,76 euro s príslušenstvom titulom náhrady škody v súvislosti s vadným tovarom (osívom) dodaným žalobcovi.

Kúpnu cenu tovaru, ktorú žalovaný vyúčtoval faktúrami č. 2600274 zo dňa 16. februára 2011 v sume 2.790 eur a č. 2600386 zo dňa 18. mája 2011 v sume 528 eur, žalobca riadne a včas zaplatil. Dodanie tovaru, bližšie špecifikovaného v ods. 1 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (ďalej aj „tovar“ alebo „osivo“), vyplývalo z dodacích listov č. EX-249 k faktúre č. 2600274 a č. EX-402 k faktúre č. 2600386.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ rozsudkom zo dňa 5. marca 2018, č. k. 13Cb/55/2013-1092 (prvým v poradí), pôvodne žalobu zamietol, tak na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením zo dňa 29. októbra 2019, č. k. 41Cob/148/2018-1198, tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že sa dostatočne nevysporiadal so závermi znalcov v ich posudkoch podaných vo veci, čo malo za následok nepreskúmateľnosť prvoinštančného rozhodnutia.

4. Ďalej súd prvej inštancie v odôvodnení (v poradí druhého) rozsudku uviedol, že žalobca ako podnikateľ v poľnohospodárskej prvovýrobe a obchodnej činnosti použil osivo (semená kapusty partia 0-0051-90096-2) na určený účel a s náležitou odbornou starostlivosťou, pričom po vysadení sa v období tvorby hlávok kapusty v júli 2011

na uvedenom type kapusty objavili príznaky napadnutia bakteriózou, o čom žalobca žalovaného bezodkladne informoval. Dňa 26. augusta 2011 došlo k fyzickej kontrole porastov za účasti povereného zamestnanca žalovaného, ktorý vyhotovil fotodokumentáciu a odoberal niekoľko vzoriek rastlín na vykonanie rozboru na prítomnosť bakteriózy. Následne žalovaný dňa 30. septembra 2011, listom označeným ako „reklamace porostu Avak F1“, žalobcovi oznámil, že výsledky skúšky potvrdili prítomnosť bakteriózy v žalobcom reklamovanej partii 0-0051-90096-2 kapusty, s tým, že o ďalšom postupe bude žalobcu informovať.

Žalobca požiadal Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej aj „ÚKSUP“) o vyhotovenie laboratórneho rozboru na prítomnosť škodlivých činiteľov, ktorý na základe vzoriek odoberatých v dňoch 26. - 27. júla 2011 a vykonaného rozboru

v dňoch 1. až 31. augusta 2011 potvrdil pozitivitu na baktériovú čiernu žilkovitost' (ďalej tiež „bakteriôza“). Žalovaný listom označeným ako „Stanovisko k reklamacii zelí Avak F1“ zo dňa 13. októbra 2011 oznámil žalobcovi, že napriek výsledkom oboch rozborov neuznal žalobcovo uplatnenie nárokov zo zodpovednosti za vady, škodu a jej náhradu neuznal z dôvodu, že podľa neho k silnému rozvoju choroby došlo vplyvom nepriaznivých klimatických podmienok. Zároveň žalovaný navrhol žalobcovi mimosúdne vyrovnanie formou odberu iného tovaru v hodnote 2.500 eur bez DPH, čo žalobca vzhľadom na výšku jemu spôsobenej škody neakceptoval.

5. Z hľadiska právneho posúdenia veci súd prvej inštancie konštatoval, že v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1212/2012 právomoc na rozhodnutie sporu majú súdy Slovenskej republiky, pričom súdom miestne a vecne príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Lučenec [čl. 4 bod. 1, čl. 5 bod 1 a čl. 7 bod 1 písm. a) a b) Nariadenia]. Taktiež uviedol, že na rozhodovanie má byť, podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), použité právo krajiny obvyklého pobytu predajcu - Česká republika (kapitola II čl. 3 a 4 Nariadenia). Preto na právne posúdenie veci aplikoval zákon č. 513/1991 Sb. [český] Obchodní zákonník (ďalej aj „ObZ“), a to ust. § 409 ods. 1, 2, § 420 ods. 1, 2, § 422 ods. 1, § 425 ods. 1, § 428 ods. 1, 2, § 436

ods. 1-4, § 373, § 374, § 437 ods. 1 a 2, § 440 a § 369 ods. 1 a 2 ObZ v znení ku dňu 1. februára 2011 a 18. mája 2011 a tiež ust. § 1 nariadenia vlády ČR č. 142/1994 Sb. v znení účinnom k 2. novembru 2013, ktorým sa stanoví výše úrokov z prodlení a poplatku z prodlení podle Občanského zákoníku, a ktorým sa stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky.

6. Ďalej uviedol, že žalobca si uplatnil právo (správne nárok, pozn. dovolacieho súdu) titulom náhrady

škody vzniknutej v dôsledku tvrdených väd dodaného tovaru, ktorej výšku spočívajúcu v ušlom zisku špecifikoval predloženým znaleckým posudkom. Žalobca v rámci notifikácie väd právo z väd tovaru neuplatnil dôsledne, keď neuskutočnil voľbu medzi jednotlivými nárokmi z väd podľa § 436 ods. 1 a 2 ObZ. K notifikácii väd u žalovaného ako predávajúceho došlo bez zbytočného odkladu po tom, čo žalobca pri vynaložení odbornej starostlivosti podľa § 428 ods. 1 písm. c) ObZ vady zistil z vykonaných testov na prítomnosť baktérie.

Podľa súdu v prípade, ak by prítomnosť baktérie (v osive) bola považovaná za vadu tovaru, jednalo by sa o podstatné porušenie zmluvy a kupujúcemu by vznikli nároky v zmysle § 436 ods. 1 ObZ, žalobca sa však v tomto prípade mohol domáhať jedine nárokov ako pri nepodstatnom porušení zmluvy podľa ust. § 437 ods. 1 ObZ, nakoľko nevykonával voľbu medzi nárokmi z väd tovaru.

7. Podľa súdu prvej inštancie si žalobca uplatnil právo titulom ušlého zisku a nákladov spojených s uplatnením tohto práva, čo vyhodnotil ako legitímne si uplatnenie práva na náhradu škody. Uzavrel, že uplatnená náhrada škody podľa § 373 a nasl. ObZ vyplýva z porušenia zmluvných povinností žalovaným ako predávajúcim tým, že tovar mal vady spočívajúce vo výskyte baktérie a takto kontaminovaným osivom následne bola spôsobená škoda na poraste žalobcu, teda v príčinnej súvislosti s vadným plnením (osiva) žalovaného bola spôsobená škoda vo forme ušlého zisku, ktorý by bol žalobca dosiahol v produkcii (kapusty), keby plnenie nebolo vadné.

8. Pre vyriešenie zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi baktériou, ktorá bola prítomná v ním dodaných semenách kapusty, súd prvej inštancie považoval za podstatnú otázku, či sa žalovaný dopustil protiprávneho konania, ak áno, o aké protiprávne konanie sa jednalo, ak ním dodaný tovar (semená kapusty) bol kontaminovaný baktériou, a či takéto kontaminovanie je možné považovať za protiprávne, a či dodaný tovar trpí vadami. Pre existenciu protiprávnosti bolo podľa súdu prvej inštancie podstatné, či dodané osivo bolo kontaminované, čomu podľa súdu prvej inštancie nasvedčoval rad vzájomne sa dopĺňajúcich a nevylučujúcich dôkazov (znalecké posudky, výsledky laboratórnych skúšok), z ktorých je možné vyvodiť, že infekcia porastu sa šírila z dodaného osiva. Pri konštatovaní zamorenia osiva, napriek tomu, že zákon nevyžaduje určité vlastnosti a nie je povinnosť kontroly osiva na existenciu danej baktérie, bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné posúdiť, či takto dodané osivo bolo skutočne možné považovať za osivo v zmysle zákona ako bezvadné.

9. Súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenie svedka doc. Ing. H., PhD. (znanca v odbore poľnohospodárstvo), že „každé osivo vždy nesie určité riziko kontaminácie, ale nie je možné toto riziko z hľadiska zodpovednosti za škodu prenášať na kupujúceho, ktorého očakávanie pri kúpe sú zakúpiť vec bez väd hodiacu sa na ním zamýšľaný účel“. Ďalej súd uviedol, že pokiaľ žalobca dodal tovar, z ktorého pri štandardných podmienkach nebolo možné dopestovať zdravý porast u žalobcu, pričom aj znalci v konaní konštatovali, že príčinou zamorenia porastu v takom rozsahu u žalobcu bola kontaminácia osiva, tak takto dodané osivo nespĺňalo zákonné požiadavky podľa Obchodného zákonníka ani Viedenského dohovoru o medzinárodnej kúpe tovaru o dodaní tovaru hodiaceho sa na účel, pre ktorý sa obvykle používa. Ak teda žalobcovi bolo dodané kontaminované osivo a v štandardných podmienkach, za ktorých ho pestoval v príslušnom roku 2010 príčinou zamorenia porastu a jeho znehodnotenia bolo kontaminované osivo, tak potom takéto sa nehodilo na účel, pre ktorý bolo žalobcovi dodané a je ho potrebné považovať za vadné.

10. Podľa súdu prvej inštancie to, že právne predpisy nepožadujú striktne testovanie osiva na každé možné ochorenie, vrátane baktérie, ktorou bolo napadnuté osivo dodané žalobcovi, samo o sebe neznamena, že takéto osivo môže byť ľubovoľne kontaminované ochoreniami, ktoré zákon nepožaduje (testovať). Dodanie osiva kontaminovaného danou baktériou prísne normatívne vzaté podľa súdu žiadny právny predpis nezakazuje, avšak v širšom slova zmysle takto kontaminované osivo za predpokladu, že sa choroba jeho použitím rozvinie, nemožno považovať za osivo bezvadné. Ak aj výrobcovi osiva zákon neurčuje povinnosť jeho skúšok na prítomnosť danej baktérie ani eventuálne neurčuje požiadavku na toto

osivo bez prítomnosti tejto baktérie, tak to neznamená, že by žalobca mal takéto osivo predávať. Tu súd poukázal

aj na vyjadrenie znalca doc. Ing. H. PhD., že „je fakticky nemožné vyrobiť osivo nezamorené, avšak s tým, že v prípade, ak takéto zamorenie spôsobí ďalej vo vzťahu k subjektu, ktorému osivo bolo dodané následky spočívajúce v zamorení porastu, zničení, nemožnosti dosiahnuť výnosy, tak potom takéto osivo nepochybne je osivom z tohto pohľadu vadným“.

Súd prvej inštancie uzavrel, že tovar žalovaným dodaný žalobcovi bol vadný, pričom zodpovednosť za vady je zodpovednosťou objektívnou a v prípade, že dodaním vadného tovaru je spôsobená škoda, potom za takúto škodu žalovaný zodpovedá.

11. K druhému predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu - k existencii škody, súd prvej inštancie uviedol, že podľa jeho názoru je táto zodpovednosť nesporná, pretože porasty kapusty boli zničené, žalobca úrodu nemohol dosiahnuť, čo žalovaný ani nenamietal, výška škody bola žalobcom preukázaná s poukazom na znalecký posudok súdneho znalca doc. Ing. H. PhD., ktorý v tejto časti žalovaný nenamietal. Konkrétne náhrada škody na ušlom zisku bola vyčíslená týmto posudkom vo výške 3.860,33 euro/ha pričom žalobca deklaroval pestovanie na rozlohe 9,19 ha (35.476,43 euro). Žalobcovi ďalej vznikla škoda vo výške nákladov spojených s uplatnením náhrady škody, a to v súvislosti s obstaraním znaleckého posudku

doc. Ing. H. PhD., vo výške 317,46 euro, ako aj úhradou za vykonanie skúšok a obstaranie protokolov o týchto skúškach vo výške 91,07 euro (2.304,- CZK v kurze k 19.1.2012)

a 42,80 euro. Výška škody nebola zo strany žalovaného namietaná, ani neboli predložené dôkazy, ktoré by túto výšku z hľadiska jej určenia s poukazom na znalecký posudok

doc. Ing. H. PhD., a príslušné doklady o zaplatení nákladov spojených s testovaním, namietali (spochybňili).

12. K príčinnej súvislosti, ako tretiemu predpokladu pre priznanie náhrady škody, medzi protiprávnosťou, v danom prípade dodaním vadného tovaru a vzniknutou škodou - znehodnotením porastu s následnou nemožnosťou jeho predaja na trhu a dosiahnutím zisku, súd prvej inštancie poukázal na znalecké posudky, ktoré za primárnu príčinu kontaminácie a znehodnotenia porastu považovali dodané osivo. Pokiaľ z tohto osiva žalobca vypestoval rastliny napadnuté baktériou, a takéto nebolo možné ďalej na trhu predat' a dosiahnuť zamýšľaný zisk, potom jednoznačnou príčinou vzniku škody bolo podľa súdu dodanie vadného tovaru v rozpore s kúpnu zmluvou.

13. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný je v omeškaní s úhradou náhrady škody.

Povinnosť zaplatiť náhradu škody vzniká doručením výzvy na jej zaplatenie, čo žalobca nepreukázal, preto súd za rozhodný považoval dátum doručenia žaloby žalobcovi

(pozn. správne malo byť žalovanému) 1. novembra 2013, omeškanie u žalovaného tak nastalo dňom 2. novembra 2013 (sobota), s posunom na nasledujúci pracovný deň 4. novembra 2013. Výška úroku z omeškania za vychádzania z ust. § 1 nariadenia vlády ČR č. 142/1994 Sb.

ku dňu 4. novembra 2013 predstavovala 8,05 % ročne. V prevyšujúcej časti, vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania do 3. novembra 2013, ako aj k výške tohto úroku, súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

14. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 24. novembra 2021 č. k. 41Cob/47/2020-1378 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. potvrdil. Odvolanie žalovaného voči výroku II. odmietol a posledným výrokom žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

15. Podľa odvolacieho súdu žalovaný podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu, pričom II. výrok napadnutého rozsudku nebol v neprospech žalovaného (§ 359, § 379 CSP), a preto odvolanie v tejto časti podľa ust. § 386 písm. b) CSP odmietol.

16. Odvolací súd k žalovaným namietanému postupu voči priebehu konania pred súdom prvej inštancie

uviedol, že v konaní nedošlo k takej vade konania, ktorá by zakladala nesprávne rozhodnutie vo veci. Taktiež konštatoval, že nedošlo ani k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorým by žalovanému bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav potrebný pre rozhodnutie vo veci, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

17. Odvolací súd aj s poukazom na svoje predchádzajúce kasačné rozhodnutie uviedol, že žalovaný mal vedomosť, aké závery znalci v znaleckých posudkoch prijali, a teda jeho námietky nemôžu opodstatnene viesť k záveru o prekvapivosti či nepredvídateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie (v I. a III. výroku) v tom, že súd žalobe napokon vyhovel. Odvolací súd síce ponechal vyhodnotenie znaleckých posudkov a ich záverov na súd prvej inštancie, tento sa však v novom rozhodnutí podrobne vysporiadal s dôvodmi, ktoré ho viedli k žalobe vyhovejúcemu rozhodnutiu a odvolací súd sa s týmito dôvodmi v celom rozsahu stotožnil.

18. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď (v novom konaní nasledujúcom po prvom kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu) v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré sú nesporné, ktoré dôkazy vykoná, a ktoré nie, odvolací súd uviedol, že táto povinnosť súdu je iba na prvom pojednávaní. V ďalšom konaní súdu prvej inštancie takáto povinnosť nevznikla, a preto jeho postup nemožno považovať za arbitrárny a ani nepredvídateľný. Pokiaľ odvolací súd zrušil v poradí prvý, žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie, mal žalovaný možnosť využiť ďalšie prostriedky procesnej obrany, čo neurobil. Odvolací súd s ohľadom na rozsiahlo vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie pred vyhlásením prvého rozsudku, považoval za správne, keď tento v súlade s princípom hospodárnosti konania a princípmi CSP ďalšie dôkazy nevykonával, nakoľko strany sporu po zrušení prvého rozsudku nenavrhli vykonanie ďalších dôkazov.

19. K námietke, že žalobcom uplatnenú výšku ušlého zisku žalovaný neuznal a rozporoval ju tým, že popieral samotný základ uplatneného nároku, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalovaný vôbec v konaní nenamietal samotnú výšku škody. Preto pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru o oprávnenosti nároku ako takej, považuje sa žalobcom uplatnená výška škody za nespornú a žalovaným nespochybnenú. Bolo povinnosťou žalovaného aj v prípade, že namietal samotný základ uplatnenej žaloby, aby podľa zásad CSP namietal nielen žalobcom uplatnenú výšku ušlého zisku, ale aj navrhol dôkaz, resp. preukázal, že žalobcom uplatnená výška škody je, v prípade oprávnenosti základu uplatneného nároku, nesprávna. Postup žalovaného, ktorý nevyužil svoje oprávnenie tvrdiť a preukázať ním tvrdené skutočnosti, má za následok jeho neúspech v spore. Pritom žalovaný mal dostatočný priestor na to, aby počas súdneho konania navrhol všetky dôkazy a takéto tvrdenia vierohodne preukázal. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie ohľadom preukázania ušlého zisku uplatneného žalobcom v konaní v súvislosti so závermi znaleckých posudkov, tu aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) z 28. apríla 2010, sp. zn. 4Cdo/319/2008. Konštatoval, že žalobca ohľadom ušlého zisku preukázal, že ako poškodený mohol dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku dodania vadného osiva zo strany žalovaného.

20. K námietkam voči záverom znaleckých posudkov, v ktorých znalci jednoznačne uviedli a následne potvrdili vo svojich svedeckých výpovediach, že príčinou škody na poraste kapusty bolo vadné osivo dodané žalovaným, pričom podľa žalovaného „slepo dôverovať“ záverom znalcov by znamenalo popretie zásady voľného hodnotenia dôkazu, odvolací súd uviedol, že v spore bola zásadnou otázka, či osivo dodané žalovaným bolo vadné a či toho následkom žalovaný zodpovedá za ušlý zisk žalobcu. V konaní bolo podstatné posúdiť skutočnosti, o ktorých súd nemal dostatočné odborné znalosti, a preto bolo nutné vychádzať zo záverov znaleckých posudkov, ktoré boli vypracované dva - jeden predložený žalobcom a jeden žalovaným. Znalci ustálili, že škodu na kapuste

spôsobilo vadné osivo a uviedli, že ďalšie faktory (podmáčanie, zlý agrotechnický postup a pod.) nemohli spôsobiť škodu v takom rozsahu. Preto odvolací súd považoval za preukázané znaleckými posudkami, ktoré boli

vo svojich záveroch zhodné, že osivo dodané žalovaným bolo vadné. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodením rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadom splnenia všetkých zákonných podmienok pre priznanie ušlého zisku žalobcovi.

21. K námietke, že vzorky rastlín pre účely znaleckých posudkov sa odoberali z iného pozemku, ako bola reklamovaná kapusta pestovaná, odvolací súd uviedol, že išlo o novotu v odvolacom konaní, ktorú žalovaný pred súdom prvej inštancie nevzniesol, pričom nešlo o prípad uvedený v § 366 CSP, a teda na túto odvoláciu námietku neprihliadal.

22. K ďalšej námietke, že súd neaplikoval Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh, čím vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd za podstatné považoval to, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení správne použil príslušné ustanovenia (českého) ObZ. Súd prvej inštancie rozhodol podľa správnych právnych noriem a pokiaľ neprihliadol na žalovaným uvedené nariadenie vlády SR, tak toto nemalo relevantný vplyv na právne posúdenie veci. Predmetným nariadením žalovaný prvýkrát argumentoval až v podanom odvolaní. Nariadenie upravuje požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh (v SR), pričom v Prílohe č. 2 (na ktorú poukazoval aj žalovaný) sa uvádza, aké vlastnosti dovezené osivo musí vykazovať. Podľa odvolacieho súdu je zrejmé,

že prítomnosť chorôb a škodlivých organizmov, ktoré znižujú úžitkovosť osiva, musí byť na čo najnižšej úrovni, teda súd prvej inštancie nekonal v rozpore s týmto nariadením, keďže znalci ustálili, že škodlivé organizmy museli byť vo vyššej úrovni, keď došlo k takému poškodeniu kapusty; zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci.

23. K námietke žalovaného, že testovanie osiva od žalobcu v ÚKSUP nespĺňalo podmienky Medzinárodnej akcie testovania semien tzv. ISTA metodikou, odvolací súd uviedol, že ÚKSUP je orgánom spôsobilým pre vykonávanie testovania semien a súd nie je oprávnený spochybňovať ním vystavený doplnok č. 1 k skúšobnému protokolu č. 651/11/FYTO SMBL zo dňa 18. mája 2020. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil s výsledkami uvedenými v tomto doplnku, mohol si sám dať urobiť obdobné testovanie osiva, ktoré určite mal k dispozícii, keďže žalobca získal testované semeno „hobby balenie“ práve od žalovaného. Z tohto dôvodu aj túto námietku považoval odvolací súd za nedôvodnú.

24. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalovaného, že nebolo testované osivo, ktoré bolo žalobcom vysiate, a že osivo poskytnuté na testovanie nie je identické, resp. totožné s tým, ktoré bolo vysiate. Súd poukázal na to, že „hobby balenia“ sú vzorkami, ktoré žalovaný poskytuje kupujúcim ako vzorku osiva, ktoré následne v tej istej kvalite kupujúcemu dodá.

A pokiaľ žalobca semeno zakúpené od žalovaného vysial, nemohol ho už odovzdať na prípadné testovanie, a preto postup žalobcu predložením na testovanie vzorky od žalovaného z tej istej šarže, je správnym postupom, a záver z testovania bol podľa odvolacieho súdu relevantný. Odvolací súd zároveň nesúhlasil ani s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie nepoložil ustanoveným znalcom relevantné otázky pre zistenie podstatných skutočností pre rozhodnutie sporu. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že žalovaný mal zo strany súdu umožnené klásť sám otázky znalcom, mal možnosť im položiť otázky aj pri ich osobnom výsluchu

na pojednávaní, a pokiaľ tak neurobil a tieto námietky uvádza až v podanom odvolaní, ide o skutočnosti, ktoré mal žalovaný namietkať už v konaní pred súdom prvej inštancie.

25. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, dospel k správnym skutkovým a právnym záverom a vecne správne rozhodol.

26. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Navrhol, aby najvyšší súd (ďalej tiež „dovolací súd“) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu

súdu na ďalšie konanie, nové rozhodnutie a priznal žalovanému trovy pôvodného konania ako aj dovolacieho konania.

27. Dovolateľ z hľadiska dôvodov dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP považoval rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie za nesprávne, keďže tieto veci nesprávne právne posúdili dospejúc k záveru, že osivo dodané žalovaným bolo vadné.

Súdy neaplikovali relevantnú právnu normu, ktorá určuje akosť osiva prípustnú na užívanie. Dovolateľ ako otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uviedol otázky [ďalej tiež otázky a) až c)]:

- a) či dodanie osiva kapusty žalobcovi s baktériou *Xanthomonas campestris* je porušením zmluvnej alebo zákonnej povinnosti žalovaného, ak si žalobca ako kupujúci žiadne vlastnosti tohto osiva v kúpnej zmluve nevymienil,

- b) či bolo povinnosťou súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu pre právne posúdenie tejto veci použiť ustanovenia osobitného právneho predpisu, ktorý určuje akosť osiva prípustnú na užívanie (Nariadenia vlády SR č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh v SR v znení z februára a mája roku 2011),

- c) či je možné ustáliť porušenie povinnosti dovolateľa dodať osivo v kvalite vhodnej k užívaniu bez toho, aby bolo preukázané skutočné množstvo patogénu v osive, ktoré bolo žalobcovi dodané (a vychádzať teda iba z „pravdepodobnosti“ jeho výskytu „na vyššej úrovni“).

28. Uviedol, že konštatovanie odvolacieho súdu v bode 111. jeho rozhodnutia, ohľadom zamorenia osiva a jeho závažnosti, je podľa dovolateľa špekuláciou odvolacieho súdu, ktorú súd prvej inštancie nedokazoval ani nekonštatoval, a na ktorej nemožno založiť zodpovednosť dovolateľa. Za správne právne posúdenie veci dovolateľ považuje to, že neporušil žiadnu povinnosť zo záväzkového vzťahu so žalobcom, pretože prítomnosť patogénu baktérie v osive sama o sebe nie je vadou osiva v zmysle osobitných predpisov ustanovujúcich požiadavky

na kvalitu osív. Žalobca si „bezpatogénovosť“ osiva v kúpenej zmluve nevymienil a množstvo patogénu v dodanom osive nebolo žalobcom preukázané, teda nemožno ustáliť, v akej úrovni (či v najnižšej alebo vyššej ako najnižšej) sa tento patogén v osive nachádzal.

29. Podľa dovolateľa žalovaný (pozn. dovolacieho súdu správne malo byť žalobca) neunesol dôkazné bremeno preukázania, že žalovaný (dovolateľ) porušil povinnosť zo záväzkového vzťahu. Žalobca si v zmluve so žalovaným neupravil práva či nároky prísnejšie, nevymienil

si akékoľvek špecifické povinnosti zo strany žalovaného na zloženie, vlastnosti alebo povahu osiva. Preto, keďže podľa dovolateľa neexistuje porušenie povinnosti dovolateľa, nemožno hovoriť ani o ďalších predpokladoch zodpovednosti za škodu. Porušenie povinnosti žalovaného musí byť podľa neho preukázané a nemožno ho založiť na špekulácii alebo pravdepodobnosti tvrdiac, že závery znalcov, tvrdenia žalobcu, či konštatovania súdu sú v rovine neprípustných špekulácií a sú založené na hypotetických predpokladoch a neoveriteľných domnienkach.

30. V ďalšom dovolateľ poukazoval na existenciu vady podľa ust. § 420 písm. f) CSP, pričom porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že konania súdov nižšej inštancie nevykazujú takú kvalitu súdneho konania a rozhodnutia, ktorú má na mysli Ústava Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústava“) a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej tiež „Dohovor“) v čl. 6 ods. 1 pod pojmom „právo na spravodlivý proces“ (nedostatočne odôvodnené rozhodnutia, arbitrárnosť). Poukazoval na to, že súd nemal ustálené právne predpisy, ktorých použitie je pre vec zásadné, neoveril si, či požiadavky na osivo sú alebo nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi stanovené.

31. Nesprávna činnosť súdu bola podľa dovolateľa vyvolaná postupom žalobcu, ktorý predložil súkromný znalecký posudok doc. Ing. H., PhD., vypracovaný na žiadosť a zadanie žalobcu pred začatím konania, pričom tento mal byť postavený na domnienkach a tendenčne položených otázkach. Znalec mal vychádzať z jednostranných, neúplných a zaujatých informácií získaných od žalobcu, pričom nikdy nemal k dispozícii skutočne vysádzané osivo. Dovolateľ mal za to, že na strane žalobcu už

pri podaní žaloby existoval stav dôkaznej núdze. Konanie o spore bolo od začiatku vedené zmätočne, súd nedokazoval relevantné skutočnosti, nepoložil znalcom správne otázky, ktoré ich mali viesť k záveru a predpokladu zodpovednosti dovolateľa za škodu, pričom súd sa nikdy nedopytoval otázky, ktoré by mohli byť skutkovým predpokladom pre ustálenie porušenia právnej povinnosti na strane dovolateľa.

32. Dovolateľ ďalej tvrdil, že postup súdu, kedy tento neaplikuje právny predpis a následne vedie spor zmätočne, nevykazuje potrebnú kvalitu súdneho konania a rozhodnutia. Podľa dovolateľa ide o závažné pochybenie súdu, ktorým dochádza k zrejmej nespravodlivosti, pretože ak by súd na danú vec právny predpis (Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z.) použil, celkom inak by viedol dokazovanie a dospel by k opačnému záveru, a to, že žalovaný za škodu nezodpovedá. Namietal, že nebolo úlohou znalcov, ale súdu určiť, či osivo dodané v určitej kvalite bolo vadné alebo nie, a ak súd bez toho, aby sám vykonal právne posúdenie veci, prijal tvrdenia znalca o „vadnosti“ osiva, nepostupoval správne a došlo tak k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko záver o vadnosti osiva neurobil súd, ale znalec.

33. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v skutočnosti, že odvolací súd neaplikoval ust. § 382 CSP vo vzťahu k použitiu Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z. tvrdil, že nakoľko odvolací súd vedel o tom, že predmetný právny predpis nebol až do odvolania použitý, mal vyzvať sporové strany, aby sa vyjadrili k použitiu ustanovení daného nariadenia. Keďže toto odvolací súd nevykonal, tak nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. V ďalšom dovolateľ namietal aj spôsob, akým došlo k vydaniu rozhodnutia súdu prvej inštancie (druhého v poradí), ktoré malo obsahovať (oproti prvému v poradí) úplne odlišné právne posúdenie veci, považujúc ho tým pádom za prekvapivé, a také, ktoré vykazuje podľa dovolateľa znaky neprijateľnej svojvôle. Nakoľko podľa dovolateľa odvolací súd toto pochybenie neodstránil, tak jeho konanie zakladá dôvodnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s ust. § 420 písm. f) CSP a § 431 ods. 1 CSP.

35. Pochybenie konajúcich súdov, a teda nesprávne právne posúdenie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s vadou zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) CSP videl dovolateľ v dvoch rovinách, ku ktorým za doposiaľ dovolacím súdom nevyriešené právne otázky [ďalej tiež otázka d) a otázka e)] považuje:

d) či je zákonný taký postup súdu prvej inštancie, (ak) po tom ako mu bolo odvolacím súdom zrušené rozhodnutie a vec vrátená na ďalšie konanie, zmenil výrok pôvodného rozsudku a uviedol úplne odlišné právne posúdenie veci bez toho, aby dal účastníkom možnosť k novému právnomu posúdeniu veci sa vyjadriť, prípadne aplikovať ust. § 181 ods. 2 CSP.

Je správny názor odvolacieho súdu, že súd je povinný aplikovať ust. § 181 ods. 2 CSP iba výlučne na prvom pojednávaní?

e) či je dovolateľ povinný osobitne popierať aj výšku škody (ušlého zisku), ak jednoznačne poprel právny základ nároku ako takého a nárok žalobcu poprel „v celom rozsahu“.

36. Dovolateľ k otázke d) uviedol, že súd prvej inštancie pôvodne žalobu zamietol, keď ustálil, že právny základ nároku neexistuje, nakoľko žalovaný právnu povinnosť neporušil. Odvolací súd vo svojom kasačnom rozhodnutí neuviedol žiadne právne posúdenie v merite veci, nevyjadril sa podľa dovolateľa k jednotlivým odvolacím námietkam žalobcu a vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie z procesných dôvodov. Následne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí zmenil svoj právny názor, pričom vo veci nedošlo k zmene skutkového základu sporu. Dovolateľ takýto postup súdu prvej inštancie považuje za arbitrárny a nepredvídateľný, odopierajúci žalovanému právo na spravodlivý proces. Podľa dovolateľa mal súd prvej inštancie uviesť svoje „nové“ právne posúdenie veci a dať sporovým stranám možnosť relevantne sa vyjadriť - uplatniť postup podľa ust. § 181 ods. 2 CSP, keďže len takýto postup by zodpovedal právu na spravodlivý proces. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie novým rozhodnutím rozhodol s celkom opačným záverom ako v pôvodnom rozhodnutí,

považuje dovolateľ toto za prekvapivé, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. K otázke e) o povinnosti namietat' výšku škody dovolateľ uviedol, že od začiatku popieral samotný nárok žalobcu na náhradu škody, čím teda nemohol súhlasiť ani s tvrdeným následkom - výškou škody. Nakoľko odvolací súd označil „nekonanie“ dovolateľa v tom, že nenamietal uplatnenú výšku ušlého zisku, za také, ktoré je v rozpore so zásadami CSP, ide podľa neho o procesnú právnu otázku. Tvrdí, že právne posúdenie odvolacím súdom, podľa ktorého mal dovolateľ v konaní namietat' aj výšku škody bez ohľadu na to, že namietal škodu, a teda právny základ nároku ako taký, a zároveň predkladať dôkazy o nesprávnosti výpočtu škody, je nesprávne, nelogické, vykazujúce znaky prílišného formalizmu a tiež v rozpore s princípom hospodárnosti konania. Z tvrdenia odvolacieho súdu nie je podľa dovolateľa jasné, ktorú zásadu, resp. zásady CSP mal súd presne na mysli, a preto jeho myšlienková úvaha je ťažko preskúmateľná.

38. V ďalšom dovolateľ poukázal na to, že vo svojich podaniach namietal nepredvídateľnosť škody z hľadiska jeho zodpovednosti za škodu, čo už samotné je nesúhlasom s rozsahom náhrady škody požadovanej žalobcom. Výška škody bola vyčíslená v posudku doc. Ing. H., PhD., v roku 2013, ktorý predložil žalobca ako podklad pre podanie žaloby. Podľa dovolateľa teda nešlo o znalecký posudok podľa vtedy platného a účinného ust. § 127 ods. 1 OSP, ale len o listinný dôkaz. Uvedený znalec nebol oprávnený posúdiť skutočnosti týkajúce sa ušlého zisku, nakoľko nie je zapísaný v zozname znalcov pre relevantné odvetvie a ani nebol ustanovený podľa ust. § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch. Podľa dovolateľa žiaden znalec ustanovený súdom, ktorý aj poskytol znalecký posudok, nebol inštruovaný súdom prvej inštancie na určenie výšky škody, resp. nevyjadroval sa na základe uznesenia súdu k hodnote primeranej ceny úrody kapusty v roku 2011 v lokalite Lučenec, či výške škody ako takej. Dovolateľ preto záver odvolacieho súdu v bode 107., v ktorom sa stotožnil so súdom prvej inštancie ohľadne preukázania ušlého zisku žalobcu ako preukázaného znaleckými posudkami, označil za nie pravdivý. Výšku škody nestanovil súdom vymenovaný znalec, ani sa v konaní nevyjadril k hodnote priemernej ceny úrody kapusty v roku 2011. Preto nebolo možné od dovolateľa spravodlivo očakávať, aby sa k nejakej výške škody vyjadril, nakoľko taká nebola žiadnym znaleckým dokazovaním pred súdom vyčíslená.

39. Dovolateľ v ďalšej časti dovolania namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je prekvapivým rozhodnutím a spôsob jeho odôvodnenia vykazuje znaky nespravodlivosti, svojvôle a arbitrárnosti v takej intenzite, že predstavuje porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Podľa neho odvolací súd v napadnutom rozhodnutí dopĺňa a uvádza nové skutkové závery, ktoré z dokazovania nevyplývajú bez toho, aby postupoval podľa § 383 CSP, preto je rozhodnutie odvolacieho súdu prekvapivé.

40. K tvrdeným skutočnostiam, označeným odvolacím súdom ako „novoty“, ohľadom odoberania vzoriek rastlín z iného pozemku, ako bola reklamovaná kapusta, poukázal dovolateľ na to, že tieto skutočnosti boli už skôr uvádzané v jeho vyjadrení zo dňa 24. januára 2017 k znaleckému posudku Ing. H., ako aj v záverečnej reči zo dňa 1. februára 2018 na súde prvej inštancie. Preto záver, že ide o novotu v odvolacom konaní, je nepravdivý, a tým deformuje aj závery odvolacieho súdu týkajúce sa zodpovednosti za vady, pričom pri zohľadnení týchto skutočností by tieto mohli privodiť pre dovolateľa celkom iné rozhodnutie.

41. Ďalej dovolateľ uviedol, že odvolací súd konštatuje závery, ktoré z dokazovania nikdy nevyplývajú, pričom nepostupoval podľa § 383 CSP. Poukazoval na ods. 113. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, týkajúceho sa „hobby balenia osiva“, kde skutočnosť konštatovanú odvolacím súdom, že hobby balenia sú vzorkami, poskytovanými kupujúcim, ako vzorky osiva, ktoré následne v tej istej kvalite kupujúcemu dodá, dovolateľ ani žalobca nikdy netvrdili a taký záver nevyslovil ani súd prvej inštancie. Týmto postupom odvolací súd poprel doterajšie dokazovanie a vytvoril nové dokazovanie, ktoré bez ďalšieho sám uzavrel. Ak pritom odvolací súd nepostupoval podľa ust. § 383 CSP, odňal dovolateľovi možnosť konať pred súdom,

a tým porušil jeho právo na spravodlivý proces.

42. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v tom, že odvolací súd dostatočne nevysvetlil, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, a preto dovolateľ považuje ním napadnuté rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné. Pritom za nedostatočne odôvodnený považoval kauzálny nexus ako jednu zo základných zložiek zodpovednosti za škodu, ktorá musí byť preukázaná, a teda nestačí konštatovať jej pravdepodobnosť, pričom dovolateľ predložil celý rad rôznych faktorov mimo jeho kontrolu, ktoré mohli spôsobiť kontamináciu úrody, resp. významne zhoršiť jej šírenie, s ktorou námietkou sa odvolací súd nevysporiadal.

43. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, považujúc dovolanie za nedôvodné, pričom sa podrobne vyjadril k jednotlivým námietkam dovolateľa. Najvyššiemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP zamietol a priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

44. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, postupom bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) a v súlade s § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného v časti voči výroku II. napadnutého rozsudku je potrebné odmietnuť (§ 447 písm. c) CSP) a vo zvyšku je dovolanie žalovaného potrebné zamietnuť (§ 448 CSP).

45. Podľa obsahu dovolania dovolateľ napadol všetky výroky rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd vo výroku II. odmietol odvolanie žalovaného proti druhému výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu proti žalovanému v časti o zaplatenie úroku z omeškania 8,5 % ročne zo sumy 35.927,76 euro od 23. mája 2013

do 3. novembra 2013 a úroku z omeškania 0,45 % ročne zo sumy 35.927,76 euro

od 4. novembra 2013 do zaplatenia. Dôvodom odmietnutia odvolania v dotknutej časti bola absencia subjektívneho oprávnenia žalovanej strany podať odvolanie voči rozhodnutiu, ktoré nevyznelo v jej neprospech (§ 359 CSP a contrario). Vo vzťahu k výroku II. rozhodnutia odvolacieho súdu tak žalovaný (dovolateľ) rovnako nie je stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do jeho práv), a preto nie je osobou subjektívne oprávnenou voči tomuto výroku podať dovolanie. Vyplyva to a contrario z ust. § 424 CSP, podľa ktorého dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Preto v tejto časti dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou.

46. Dovolací súd k zvyšnej časti dovolania úvodom konštatuje, že dovolateľ v dôvodoch dovolania súbežne uvádza a kombinuje námietky týkajúce sa tak skutkových zistení, právneho posúdenia veci ako aj procesného postupu v konaní oboch súdov nižších inštancií, a to bez rešpektovania zákonných limitov prípustného dovolacieho prieskumu takýchto námietok dovolacím súdom.

47. Tu dovolací súd považuje za potrebné poukázať na rozdiel medzi procesným postupom súdu, skutkovými otázkami a právnymi otázkami, resp. právnym posúdením vecí.

a. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2019, sp. zn. 2Cdo/225/2018).

b. Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho,

čo sa stalo (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2022, sp. zn. III. ÚS 97/2022-49, ods. 20).

c. Úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu vyvodíť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením. Otázky s tým súvisiace sú právne otázky (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2022, sp. zn. III. ÚS 97/2022-49, ods. 20).

d. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2020, sp. zn. 5Obdo/45/2020 (ods. 33), postup súdu pri zisťovaní právnych a skutkových poznatkov je odlišný, s čím prirodzene následne súvisí rozlišovanie skutkových a právnych otázok. Neobjasnená skutková otázka zakladá stav *non liquet*, a len v tejto oblasti je možné uplatniť pravidlá dôkazného bremena. Je dôležité presne rozlišovať medzi právnymi a skutkovými otázkami (aj) v súvislosti s mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Revízia rozhodnutí súdov nižšej inštancie je možná výlučne

vo svetle skúmania riešenia právnych otázok, nikdy nie skutkových. Tu najvyšší súd poukázal na myšlienku Gerlicha, ktorý pre rozlišovanie skutkových a právnych poznatkov stanovil kritérium, podľa ktorého všetky tie poznatky, ktoré sme získali hľadajúc odpoveď na otázku, čo má byť, sú poznatky právne, a tie, ktoré sme získali odpoveďou na otázku, čo je, sú poznatky skutkové (Gerlich, K.: Skutkové zjistení

a právní posouzení v řízení soudním. Praha, Brno: Orbis, 1934) [m. m. uznesenie najvyššieho súdu z 28. apríla 2020, sp. zn. 5Obdo/16/2020, ods. 38].

e. Pokiaľ otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán, tak na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení

(to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu na aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (I. ÚS 242/2021).

48. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd (viď napr. 6Cdo/90/2010, *Sutyazhnik v. Rusko*).

49. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z tohto, že právna istota a stabilita, ktoré sú nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Dovolanie je tak mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré je v porovnaní s odvolaním výrazne obmedzené a je prípustné len za podmienok stanovených v CSP (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. *Civilný sporový poriadok*. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1518).

50. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

51. Dovolateľ podal dovolanie kumulatívne z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd pristúpil k skúmaniu prípustnosti dovolania tak z hľadiska dovolateľom namietanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj (nesprávneho) právneho posúdenia veci odvolacím súdom z hľadiska dovolateľom vyvodzovanej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (viď sp. zn. 1VCdo/1/2018).

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

52. Podľa § 420 CSP písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

53. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

54. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

55. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

56. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

57. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

58. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

59. Dovolateľ vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP videl vo viacerých rovinách, najmä v tom, že konanie a rozhodnutia súdov nižších inštancií nevykazujú zákonom vyžadovanú kvalitu, čo má za následok ich nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť, nakoľko súdy nemali ustálené právne predpisy, ktorých použitie je pre vec zásadné. Porušenie práva na spravodlivý proces videl tiež v skutočnosti, že odvolací súd neaplikoval ust. § 382 CSP vo vzťahu k žalovaným navrhovanému použitiu Nariadenia vlády Slovenskej republiky

č. 58/2007 Z. z. Porušenie práva na spravodlivý proces videl aj v spôsobe odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré podľa neho vykazuje znaky nespravodlivosti, svojvôle a arbitrárnosti, keďže sa odvolací súd dostatočne nevyjadril k jednotlivým odvolacím námietkam žalovaného. Tiež namietal, že odvolací súd dopĺňa a uvádza nové skutkové závery, ktoré z dokazovania nevyplývajú, a to bez toho, aby postupoval podľa § 383 CSP, preto rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za prekvapivé a nepredvídateľné.

60. Dovolateľ taktiež pochybenie konajúcich súdov, a teda nesprávne právne posúdenie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s vadou zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) CSP videl v tom, že súd prvej inštancie (oproti prvému žalobu zamietajúcemu rozsudku) v novom rozhodnutí prijal diametrálne odlišné závery a rozhodol opačne, pričom dovolateľ takýto postup považuje za arbitrárny a nepredvídateľný, odopierajúci žalovanému právo na spravodlivý proces, nakoľko pri novom rozhodovaní mal súd prvej inštancie uviesť svoje „nové“ právne posúdenie veci a uplatniť postup podľa ust. § 181 ods. 2 CSP.

Námietka nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu

61. K namietanej vade zmätočnosti, ku ktorej malo dôjsť v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, a podľa dovolateľa náležite nereaguje na jeho odvoláciu argumentáciu a tvrdenia, a to v miere, ktorá má zakladať porušenie práva na spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že dovolacím prieskumom opodstatnenosť tejto dovolacej námietky nezistil.

62. Prednostne k pojmu „arbitrárne rozhodnutie“ alebo „arbitrárne právne posúdenie“ je žiaduce uviesť, že sa používa „v rôznych významoch, často ako určité univerzálne pomenovanie rozhodnutia alebo právneho posúdenia, s ktorým nemožno súhlasiť“ (Gešková, K.

O tom, či je arbitrárne právne posúdenie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

In: Súkromné právo roč. 2023, č. 1, s. 14). Podľa ústavného súdu (o) arbitrárne rozhodnutie ide vtedy, ak je svojvoľné. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu.

Môže ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním, alebo môže

ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona.

Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané

bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne.

... Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces. (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020, bod 37).

63. Za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje aj v zmysle rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjavné dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, naplnia - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46

ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej

a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

64. Z už ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu ako aj ústavného súdu vyplýva, že nedostatočné

odôvodnenie rozhodnutia je možné v rámci dovolacieho konania namietať ako vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/7/2018 a ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 45/2021).

65. Podľa článku 2 Základných princípov CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (odsek 1); právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (odsek 2, časť vety pred bodkočiarkou) a ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (odsek 3).

66. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej dohovor) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 383/06). Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko zo dňa 29. apríla 1993, séria A. č.254-B, s.49, § 30).

67. Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v ust. § 220 ods. 2 CSP. v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

68. Ohľadom nedostatočného a nepreskúmateľného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd taktiež poukazuje na to, že z judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k všeobecnému súdnictvu vyplýva, že jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddeľovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický proces súdu a naň nadväzujúci myšlienkový proces hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 zo dňa 21.1.2021). Ústavný súd opakovanne vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivci sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021).

69. K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril ústavný súd ďalej tak, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

70. V nadväznosti na vyššie uvedené východiská dovolací súd uvádza, že v preskúmanom prípade napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je zrozumiteľné a jasne z neho vyplývajú závery o dôvodnosti podanej žaloby, pričom odvolací súd sa stotožnil s nosným záverom súdu prvej inštancie o preukázaní ušlého zisku uplatneného žalobcom.

Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil.

Odvolací súd sa vyjadril ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným odvolacím námietkam, a nie je mu možné vytýkať, že sa vo svojom rozhodnutí v odôvodnení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sporových strán, resp. žalovaného. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokováanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Iba skutočnosť,

že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

71. Dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci nejde o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľ. Dovolací súd k celej argumentácii dovolateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého odvolacieho rozsudku uzatvára, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd považoval ním preskúmané rozhodnutie za vecne správne, a preto pokiaľ pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie postupoval v súlade s ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP, nemožno tento jeho postup považovať za porušenie práva strany na spravodlivý proces.

72. Rovnako, pokiaľ dovolateľ označil napadnuté rozhodnutie za arbitrárne, a to preto, že súdy sa nestotožnili s jeho argumentami a tvrdeniami, tak ide len o prejav nespokojnosti žalovaného s výsledkom sporu, a nie o prípustné a dôvodné výhrady voči procesnému postupu súdov v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Dovolací súd preskúmaním veci z hľadiska podaných dovolacích dôvodov nezistil arbitrárnosť v zmysle svojvôle súdov nižších súdov v konaní o spore, či pri formulovaní dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním. Rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalovaného a je dostatočne odôvodnené. Odvolacími námietkami žalovaného sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom oboch inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s argumentáciou žalovaného a jeho názorom na skutkový a právny stav veci.

73. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd vo vzťahu k prvému výroku, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdzujúcemu, podrobne konštatoval argumentáciu strán v celom konaní, priebeh a vyhodnotenie dokazovania súdom prvej inštancie, jeho zistenia a prijaté skutkové a právne závery, s ktorými sa stotožnil (ods. 1. až 70., 78., 80. až 82.).

Za tohto stavu by bol v zmysle § 387 ods. 2 CSP postačujúci aj len odkaz na rozhodnutie súdu prvej inštancie a jeho odôvodnenie. V tomto ohľade je potrebné považovať odôvodnenia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu za organický celok. Odvolací súd sa okrem toho a v súlade s § 387 ods. 2 a 3 CSP dostatočne a zrozumiteľne vyjadril aj k jednotlivým odvolacím námietkam, konkrétne z hľadiska

procesného postupu, dokazovania a jeho hodnotenia v prvoinštančnom konaní v ods. 103. až 106., 112. až 114. a z hľadiska právneho posúdenia veci v ods. 107. až 109. Vysvetlil aj to, na ktoré námietky žalovaného z hľadiska úpravy v § 366 CSP prihladať nemohol, uviedol dôvody, pre ktoré nepovažoval aplikáciu nar. vlády SR č. 58/2007 Z. z. za relevantnú pre správne právne posúdenie veci (ods. 110, 111.). Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu preto nevykazuje znaky nepreskúmateľného ani arbitrárneho rozhodnutia ako namieta dovolateľ.

74. Dovolací súd z vyššie uvedeného dospel k záveru, že v tejto časti namietaným procesným postupom v konaní odvolacieho súdu ani súdu prvej inštancie nedošlo k takej vade (nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti), ktorá by znemožnila žalovanému realizovať jeho práva, tzn. nedošlo k porušeniu práva strany na spravodlivý proces podľa ust. § 420 písm. f) CSP.
Námietka prekvapivosti a nepredvídateľnosti súdneho rozhodnutia

75. Ďalej podľa názoru dovolateľa v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces vydaním prekvapivého, resp. nepredvídateľného rozhodnutia, ktorú videl v tom, že súd prvej inštancie, po zrušení jeho prvého rozhodnutia odvolacím súdom, rozhodol o spore opačne, s čím sa následne stotožnil aj odvolací súd, hoci v zmysle § 382 CSP nevyzval sporové strany na vyjadrenie sa k inej právnej kvalifikácii z hľadiska žalovaným navrhovanej aplikácii Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z. Toto malo mať za následok prekvapivosť súdneho rozhodnutia, v rozpore s legitímnymi očakávaniami žalovaného.

76. Podľa ustanovenia § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

77. Uvedené zákonné ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, o ktoré ide predovšetkým vtedy, keď odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

78. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu ako aj ústavného súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní.

79. Dovolací súd konštatuje, že predvídateľnosť postupu (rozhodovania) súdov v súlade so zákonom stanovenými požiadavkami je imanentnou súčasťou princípu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ústavy). Predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu v konaní a pri rozhodovaní. V praxi dochádza k vydaniu nepredvídateľného rozhodnutia medziiným vtedy, keď odvolací súd nerešpektuje ustanovenie § 382 CSP, účelom ktorého je predísť vydaniu nepredvídateľného alebo prekvapivého rozhodnutia.

80. Taktiež Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

81. V nadväznosti na uvedené dovolací súd skúmal, či v tomto prípade ide o prekvapivé rozhodnutie. Podľa dovolacieho súdu v prejednávanom spore dovolateľ nedôvodne namietal prekvapivosť a nepredvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd sa v danom prípade plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, z čoho je zrejmé, že na posudzovaný prípad aplikoval tie isté ustanovenia toho istého právneho predpisu, ako súd prvej inštancie, pričom svojím postupom nevylúčil žalovaného z realizácie jeho procesných práv, a preto jeho rozhodnutie nie je prekvapivým či nepredvídateľným, a to tak z hľadiska prijatých skutkových ako aj právnych záverov.

82. Ohľadom problematiky prekvapivosti súdnych rozhodnutí judikatúra (R 56/2012) dospela tiež k záveru, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2016 sp. zn. 1ObdoV/12/2015, uznesenie najvyššieho súdu z 30. júla 2020 sp. zn. 2Obdo/4/2020).

83. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade odvolací súd ani nebol povinný postupovať podľa § 382 CSP a vyzývať strany na vyjadrenie sa k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu, pretože odvolací súd žalobou uplatnený nárok právne neposúdil podľa takého ustanovenia právneho predpisu, ktoré by pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité. Namietané Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z. po prvýkrát žalovaný spomenul až v rámci odvolacieho konania. Odvolací súd tak svoj právny záver vyvodil zo skutočností, ktoré právne vyhodnocoval aj súd prvej inštancie a nezažil svoje rozhodnutie na celkom novom právnom názore. Preto nebol odvolací súd povinný vyzývať sporové strany na to, aby sa k prípadnému použitiu uvedenej právnej normy vyjadrili, a teda takýmto postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces vydaním prekvapivého rozhodnutia.

84. Napokon odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zreteľne vysvetlil, prečo považoval vec za správne právne posúdenú v rozhodnutí súdu prvej inštancie napriek tomu, že tento súd neaplikoval nariadenie vlády SR č. 58/2007 Z. z., keďže ho nepovažoval za pre vec rozhodujúce. To možno vyvodíť aj z výslovne uvedených dôvodov (ods. 111), že toto nariadenie (argumentačne) „žalovaný prvýkrát uviedol až v podanom odvolaní a vyplýva z neho, že upravuje požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh, ... v Prílohe č. 2 k tomuto nariadeniu sa uvádza, aké vlastnosti dovezené osivo musí vykazovať. Je zrejmé, že prítomnosť chorôb a škodlivých organizmov, ktoré znižujú úžitkovosť osiva, musí byť na čo najnižšej úrovni, teda súd prvej inštancie nekonal v rozpore s týmto nariadením, keďže znalci ustálili, že škodlivé organizmy museli byť vo vyššej úrovni, keď došlo k takému poškodeniu kapusty.“

Námietka nesprávneho postupu súdu z hľadiska ustanovenia § 383 a nasl. CSP

85. Podľa názoru žalovaného odvolací súd porušil zákon s následkom procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP tým, že sám dopĺňal a uvádzal nové skutkové závery, ktoré z dokazovania pred súdom prvej inštancie nevyplynuli, a to bez toho, aby postupoval podľa § 383 CSP. Aj z tohto dôvodu považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé a nepredvídateľné.

86. Podľa ust. § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

87. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že odvolací súd považoval prvoinštančné rozhodnutie za vecne správne, okrem iného založené na správnych skutkových zisteniach a záveroch, preto v predmetnej časti potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a vykonania vlastného dokazovania jeho zopakovaním, resp. doplnením (§ 384 CSP).

88. Odvolací súd je v zmysle § 385 ods. 1 CSP povinný nariadiť pojednávanie iba v zákonom ustanovených prípadoch, v situácii, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch je nariadenie pojednávania ponechané iba na posúdenie súdu, preto ak odvolací súd rozhodne o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemôže ísť bez ďalšieho o porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd má možnosť rozhodovať bez pojednávania a je len na rozhodnutí (príslušného senátu) odvolacieho súdu, či túto možnosť využije. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné, čo je na úvahe odvolacieho senátu. To, že v danom prípade rozhodol odvolací súd bez nariadenia pojednávania a napadnutý rozsudok verejne vyhlásil (§ 378 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP), predstavuje zákonný a správny procesný postup v konaní. Ani z tohto hľadiska nedošlo k žiadnemu porušeniu procesných práv sporových strán.

89. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonala súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla (§ 384 ods. 2 CSP). V danom spore sa ale odvolací súd stotožnil so skutkovými zisteniami a z nich vyvedenými skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto odvolací súd nemal dôvod dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie zopakovať alebo ho doplniť (§ 384 ods. 1 a 2 CSP). Dovolací súd preskúmaním veci nezistil dovolateľom vytýkaný procesný postup odvolacieho súdu priečiaci sa zákonu, a ktorý by mohol viesť k procesnej vade zmätočnosti, preto aj túto námietku žalovaného považuje za neopodstatnenú.

90. Podstatné teda bolo, že odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pričom vychádzal z ním zisteného skutkového stavu a za pre vec významné považoval rovnaké skutkové okolnosti ako súd prvej inštancie, ku ktorým strany sporu mali možnosť sa vyjadriť. Na právne posúdenie veci aplikoval tie isté ustanovenia (citované v ods. 85. až 102. odôvodnenia) ako súd prvej inštancie, podľa ktorých odôvodnil svoj právny názor a napadnuté rozhodnutie nezaložil na iných právnych dôvodoch než súd prvej inštancie. Odvolací súd nevykonával dokazovanie, neprehodnocoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, nemohol teda dospieť a v skutočnosti ani nedospel k inému zisteniu skutkového stavu tak, ako to tvrdí žalovaný. Uvedenie ďalších dôvodov v napadnutom rozhodnutí odvolacím súdom, len na zvýraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, prípadne ktorými odvolací súd reagoval na tvrdenia a argumenty žalovaného v odvolaní, za rešpektovania limitov stanovených v ust. § 382 a § 383 CSP, sú postupom zákonom predvídaným a priamo stanoveným v ust. § 387 ods. 2 a 3 CSP, preto takýto postup súdu v odvolacom konaní nemožno považovať za vadu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP. Relevantné je, že odvolací súd v danej veci v zhode so súdom prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení a prijatých záverov vyvedených z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, pričom v napadnutom rozhodnutí odvolací súd tieto zistenia a závery žiadnym spôsobom nespochybnil, nemodifikoval a ani sa od nich neodchýlil. Závery odvolacieho súdu nie je možné považovať za dovolateľom namietaný odlišný skutkový záver v porovnaní so skutkovými zisteniami a závermi okresného súdu, na účely čoho by bolo nevyhnutné odvolacím súdom nariadiť pojednávanie.

91. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Dovolací súd zároveň uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Skutočnosť, že dovolateľ mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nezakladá vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP.

92. Dovolací súd len dodáva, že celá argumentácia dovolateľa, hoci v tejto časti formálne namierená voči procesnému postupu, je v podstate založená na jeho nespokojnosti s rozhodnutiami oboch súdov nižšej inštancie vo veci samej, keďže vyzneli v jeho neprospech a je prejavom jeho odlišného názoru na právne posúdenie zisteného skutkového stavu.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odlišné právne hodnotenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja sporové strany, ktoré majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu, ktorá spravidla vyplýva zo zmluvného alebo zodpovednostného vzťahu medzi sporovými stranami. Súd, ktorý rozhoduje spor, pri rozhodnutí v prospech jednej sporovej strany rozhodne

v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešnej strany, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešnej protistrany. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 420 písm. f) CSP však nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ani podľa ust. § 421

ods. 1 CSP.

93. Dovolací súd aj v tejto časti uzatvára, že v danom prípade nedošlo k namietanému porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, a teda nebol postupom odvolacieho súdu, ako ani súdu prvej inštancie, vylúčený z realizácie svojich procesných práv.

Námietka, že postupom súdu došlo k procesnej vade v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces tak nie je dôvodná, čo spĺňa podmienku odmietnutia tejto časti dovolania pre jeho neprípustnosť podľa § 447 písm. c) CSP.

Námietka nedodržania postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 CSP

94. Ohľadom dovolateľom tvrdeného porušenia ust. § 181 ods. 2 CSP, a to postupom súdu prvej inštancie, ktorý po zrušení jeho prvého (žalobu zamietajúceho) rozhodnutia v ďalšom konaní v súvislosti s novým rozhodnutím (pred jeho vydaním) neuviedol svoje „nové“ právne posúdenie veci, čo malo podľa dovolateľa za následok nesprávne právne posúdenie a zároveň aj vydanie nepredvídateľného a arbitrárneho rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že ani túto námietku nepovažuje za opodstatnenú.

95. Civilný sporový poriadok v § 181 ods. 2 CSP ustanovuje, že po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

Ak sa toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to podľa odvolacieho súdu žiaden priamy vplyv na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie tohto ustanovenia žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu, napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod.

96. Dovolateľ v podstate namieta, že len v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, teda ak by súd prvej inštancie pri novom rozhodovaní postupoval „v súlade so zákonom“ a označil by, ktoré skutočnosti sú sporné a ktoré nesporné, mal by dovolateľ možnosť preukázať nedôvodnosť nároku žalobcu. Dovolací súd tu akcentuje, že cieľom § 181 ods. 2 CSP

je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany počas konania, pokiaľ možno už od jeho začiatku, k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom tejto procesnej normy zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré sú vo vzťahu k predmetu konania nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Ani prípadné porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv, a z hľadiska práva na spravodlivý súdny proces takýmto prípadným porušením nedochádza k intenzite dosahujúcej až ústavnoprávny rozmer, s následkom porušenia práva na spravodlivý proces.

97. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP

(teraz § 181 ods. 2 CSP), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014). Tiež je možné poukázať

na judikatúru najvyššieho súdu, podľa ktorej podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odhala možnosť konať pred súdom len pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv

na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993). Niet dôvodu, aby tento právny záver neplatil

aj za účinnosti Civilného sporového poriadku. Dovolací súd len dodáva, že v konaní

pred súdom je právo na spravodlivý proces výsledkové, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

98. Dovolací súd konštatuje, že predmetnú námietku, smerujúcu k postupu súdu v prvoinštančnom konaní, žalovaný uplatnil už v odvolacom konaní, pričom odvolací súd sa s touto námietkou náležite vysporiadal v ods. 104. svojho rozhodnutia.

S výhradami žalovaného sa nestotožnil, majúť za to, že povinnosť súdu podľa § 181

ods. 2 CSP je iba na prvom pojednávaní, teda súdu prvej inštancie v ďalšom konaní takáto povinnosť nevznikla (opätovne pri novom rozhodnutí po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom), a preto postup súdu prvej inštancie nemožno považovať za arbitrárny

a ani za nepredvídateľný.

99. Je potrebné ďalej uviesť, že stanovenie § 181 ods. 2 je systematicky zaradené do druhej časti CSP o konaní v prvej inštancii, tretej hlavy o pojednávaní. Úprava vzťahujúca

sa na pojednávanie je aj z hľadiska základných princípov civilného sporového konania

(čl. 7, 8, 10, 17), koncipovaná tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona. Vyplýva to priamo z ust. § 179

ods. 1 CSP. Aj v tejto súvislosti je prijateľný záver odvolacieho súdu, že povinnosť vyplývajúca pre súd prvej inštancie z ust. § 181 ods. 2 CSP sa má v zásade týkať

len prvého pojednávania. Rovnako racionálna a v danej veci primeraná je úvaha odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí (ods. 105.), že ak došlo k zrušeniu prvého žalobu zamietajúceho rozsudku súdu prvej inštancie, žalovaný mal možnosť využiť ďalšie prostriedky svojej procesnej obrany, uviesť skutkové tvrdenia a navrhnúť ďalšie dôkazy,

čo neurobil. Pritom odvolací súd vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí

dal zreteľne najavo, že prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie trpí vadou nepreskúmateľnosti vzhľadom na nedostatočné zohľadnenie vykonaných dôkazov, najmä záverov znaleckých posudkov. Preto ak aj v kasačnom rozhodnutí nebol vyjadrený výslovný záväzný názor právne riešiaci vec samu, tak relevantné

bolo, že odvolacím súdom bol udelený jasný pokyn na opätovné vyhodnotenie už vykonaných dôkazov s následným náležitým odôvodnením nového rozhodnutia. Tu odvolací súd uviedol (ods. 52. uznesenia z 29. októbra 2019,

č. k. 41Cob/148/2018-1198), že sa súd prvej inštancie „v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery“. Uviedol tiež výslovne (ods. 40. kasačného uznesenia), že z (prvého) rozsudku „nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie nebral do úvahy aj znalecké posudky vypracované znalcami ustanovenými v konaní súdom, ktorí za vznik škody označili osivo napadnuté baktériou...“. Už z uvedeného malo byť stranám bez ďalšieho zrejmé, že v ďalšom konaní a pri novom rozhodovaní bude súd prvej inštancie opätovne vyhodnocovať celé dovtedy vykonané dokazovanie, so zameraním na závery znalcov.

100. Dovolací súd len pripomína, že žalovaný bol v celom konaní zastúpený advokátom, pričom z čl. 11 ods. 3 Základných princípov CSP vyplýva, že kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou. Podľa ust. § 18 ods. 2 veta prvá

zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov, advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné.

101. Keďže kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu bolo žalovanej strane doručené a nadobudlo právoplatnosť 7. januára 2020, potom v súvislosti s ďalším konaním pred súdom prvej inštancie najmenej do okamihu vykonania pojednávania 20. februára 2020 v prítomnosti strán, vrátane ich právnych zástupcov, odročeného na vyhlásenie rozsudku

na 12. marca 2020 a s ďalším odročením (vzhľadom na opatrenia proti Covid-19)

až na 7. mája 2020, bolo dôvodné konštatovanie odvolacieho súdu, že žalovaný mal vytvorený dostatočný priestor pre produkovanie svojej možnej ďalšej obrany pri novom prejednaní veci. Práve pre relevantnosť záverov znaleckého dokazovania a ich vyhodnotenia súdom, zdôraznenú vo veci aj v kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu, nemohol výsledok konania, a teda žalobe vyhovujúce rozhodnutie z dôvodov tak ako ich vyjadril už súd prvej inštancie a následne v spojení s napadnutým rozhodnutím odvolací súd, objektívne predstavovať prekvapivé či nepredvídateľné rozhodnutie.

102. Dovolací súd poukazuje aj na doktrínu, podľa ktorej z hľadiska úpravy postupu v konaní v zmysle § 181 ods. 2 CSP, „je súd pred ďalším postupom vo veci povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Postupuje pritom v súlade s uvedenými ustanoveniami § 151 CSP. Svoju povinnosť splní súd tým,

že s predmetnými závermi oboznámi osoby prítomné na prvom pojednávaní.

Ak dôjde po prejednaní veci k odročeniu pojednávania, na ďalšom pojednávaní už súd dané skutočnosti stranám a ich zástupcom neoznamuje. ... Za rovnakých podmienok sudca na prvom pojednávaní oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná.

Tieto procesné úkony súdu bezprostredne nadväzujú na prípravu pojednávania

a jej efektívne zvládnutie. ... Obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení a vymedzenie predmetu dokazovania má zásadný vplyv pre ďalší procesný postup strán v kontradiktórnom sporovom konaní. Postup súdu je pre strany a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný. Súčasne je však kladený väčší dôraz

na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a za rovnako transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. ... Vo všeobecnosti platí,

že v záujme spravodlivosti a zákonnosti sa súd počas nasledujúceho konania môže v nevyhnutnej miere odkloniť od pôvodných predbežných záverov vo vzťahu k skutkovej stránke veci a k dokazovaniu. Je však zároveň povinný umožniť stranám adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a vytvoriť im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k

ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 723, 724).

103. Podľa dovolacieho súdu, z hľadiska dôvodov zmätočnosti dovolateľom vyvodzovaných z § 420 písm. f) CSP, konanie pred súdmi nižších inštancií je potrebné vnímať ako celok a posudzovať komplexne, a to aj v prípade posudzovania správnosti jednotlivých (namietaných) procesných postupov a úkonov súdu alebo strán. Zo spisu konkrétne vyplýva, že súd prvej inštancie dňa 20. januára 2014 na pojednávaní (zápisnica č. I. 133-138 spisu) uviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú sporné, ktoré sú nesporné, pričom tiež uviedol, že sa zameria na zisťovanie sporných skutočností. Súd prvej inštancie teda v konaní realizoval postup podľa § 181 ods. 2 CSP (resp. podľa vtedy platného § 118 ods. 2 OSP), čo konštatoval aj odvolací súd vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd sa ďalej v napadnutom rozhodnutí vyjadril (ods. 105), že pokiaľ jeho predchádzajúcim rozhodnutím došlo k zrušeniu prvého rozsudku súdu prvej inštancie (žalobu zamietajúceho), mal žalovaný možnosť využiť ďalšie prostriedky procesnej obrany, t. j. uviesť skutkové tvrdenia a navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov, čo však neurobil. Podľa dovolacieho súdu „žalovaný mal dostatočný priestor na to, aby za skoro 8 rokov vedenia súdneho konania navrhol všetky dôkazy a svoje tvrdenia vierohodne preukázal“. S takýmto posúdením sa stotožnil aj dovolací súd, a preto námietku dovolateľa týkajúcu sa opomenutia dodržania postupu podľa § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie nepovažuje za dôvodnú.

104. Vzhľadom na vyššie uvedené je teda zrejmé, že ani prípadné porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 CSP súdom prvej inštancie nemôže mať za následok nepredvídateľné a prekvapivé rozhodnutie dovolacieho súdu. Keďže odvolací súd založil napadnuté rozhodnutie na rovnakých právnych záveroch ako súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, potom rozhodnutie dovolacieho súdu nemohlo byť pre dovolateľa nepredvídateľné. Ani v tejto časti preto neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, a tým ani je dôvodnosti.

Námietka nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

105. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

106. Záver o prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu napr. I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017), preto pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

107. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je zamerané na riešenie právnych otázok, pričom právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení.

108. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne

závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).

109. Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť.

Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

110. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (viď uznesenie najvyššieho súdu z 13. júla 2017, sp. zn. 3Cdo/235/2016).

111. Platí teda, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová, určujúca) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP].

112. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzoval z kombinácie § 421 písm. b) CSP a § 420 písm. f) CSP (články IV. a V. dovolania), namietajúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie (druhé v poradí), obsahuje pri nezmenenom skutkovom základe úplne odlišné právne posúdenie veci bez toho, aby odvolací súd takýto právny názor vyslovil vo svojom kasačnom rozhodnutí, a ktorým by bol súd prvej inštancie viazaný. Keďže odvolací súd toto „pochybenie“ súdu prvej inštancie neodstránil, mal dovolateľ za to, že toto zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 420

písm. f) CSP a ust. § 431 ods. 1 CSP, z dôvodu prekvapivosti konania a rozhodnutia a tiež, že takéto rozhodnutie vykazuje znaky neprijateľnej svojvôle.

113. Pochybenie konajúcich súdov, a teda nesprávne právne posúdenie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s vadou zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) CSP videl dovolateľ v dvoch rovinách, pričom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu mal závisieť od vyriešenia dvoch, podľa dovolateľa zásadných právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to otázok vyššie označených ako otázky d) a e).

114. Dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 8. júna 2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017, podľa ktorého v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej

praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421

ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu

zo 6. septembra 2017, sp. zn. 1Cdo/206/2016, bod 16).

115. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti uznesenie ústavného súdu z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017 ako zjavne neopodstatnená, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania

na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

Zároveň poukazuje aj na záver vyslovený ústavným súdom v uznesení z 15. apríla 2020,

sp. zn. III. ÚS 123/2020, v zmysle ktorého „podľa názoru ústavného súdu už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci

jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej zovšeobecnenia“.

116. Vychádzajúc z vyššie uvedeného je povinnosťou dovolateľa pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru

mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň v prípade dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

117. Podľa dovolacieho súdu z hľadiska právneho posúdenia vo veci bola zásadnou otázkou, či dodané osivo zo strany žalovaného žalobcovi bolo vadné, a či toho následkom žalovaný zodpovedá za ušlý zisk žalobcu v žalovanej výške.

118. Otázkou d) sa dovolateľ konkrétne pýta, „Či je zákonný taký postup súdu prvej inštancie, po tom ako mu bolo odvolacím súdom zrušené rozhodnutie a vec vrátená na ďalšie konanie, zmenil výrok pôvodného rozsudku a uviedol úplne odlišné právne posúdenie veci bez toho, aby dal účastníkom možnosť k novému právnemu posúdeniu veci sa vyjadriť, prípadne aplikovať ust. § 181 ods. 2 CSP. Je správny názor odvolacieho súdu, že súd je povinný aplikovať ust. § 181 ods. 2 CSP iba výlučne na prvom pojednávaní?“ Ako už dovolací súd vysvetlil vyššie, ide o námietky vznesené dovolateľom primárne z hľadiska väd zmätočnosti v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktoré však nezakladajú prípustný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa otázkou povinnosti, resp. procesného postupu súdu v zmysle § 181 ods. 2 CSP v konaní pred súdom prvej inštancie z hľadiska vymedzených odvolacích dôvodov v odôvodnení napadnutého rozhodnutia síce venoval, ale toto netvorilo pre rozhodnutie vo veci nosné právne posúdenie a kľúčovú právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd uzavrel, že nastolená otázka nie je z hľadiska dovolacieho prieskumu prípustná. Svoj názor k námietke súvisiacej s postupom súdu podľa § 181 ods. 2 CSP napokon dovolací súd vyjadril vyššie, pri posudzovaní obdobných námietok z hľadiska § 420 písm. f) CSP.

119. Pre úplnosť sa žiada dodať, že najvyšší súd už skôr, napr. v rozhodnutí z 28. januára 2020, sp. zn. 1Obdo/3/2019 judikoval, že (c)ieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu.

Okrem toho cieľom je zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Striktné nedodržanie postupu podľa ust. § 181 ods. 2 CSP

(predtým § 118 ods. 2 OSP) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné a ktoré zostali sporné, ktoré dôkazy súd vykoná a ktoré nevykoná, ako aj neuvedenie predbežného právneho posúdenia veci súdom) má za následok tzv. inú vadu konania, avšak nezakladá to vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Ak totiž predseda senátu toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia účastníka konania z jeho procesných práv, ktoré mu Civilný sporový poriadok priznáva.

Porušenie tohto ustanovenia žiadnym spôsobom nediskvalifikuje účastníka napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a podobne.

V zmysle judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) sú právny názor a hodnotiace úsudky súdu vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu v zmysle ust. § 118

ods. 2 OSP (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017,

sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti

(§ 186 ods. 2 CSP). Pri výkone spravodlivosti súd nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ neodôvodnene namietal,

že nedodržaním procesného postupu podľa ust. § 181 ods. 2 CSP súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivý proces. Ani v prípade, ak by súd prvej inštancie dodržal postup v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP, nič by to nezmenilo na výsledku sporu, t. j. na zamietnutí žaloby pre neunesenie dôkazného bremena, resp. nepreukázanie predpokladov vzniku nároku na náhradu škody/ušlý zisk.“ Obdobne sa k významu ustanovenia § 181 ods. 2 CSP vyjadril najvyšší súd aj v rozhodnutí z 26. októbra 2022, sp. zn. 5Obdo/14/2022

(ods. 36., 37.). Preto dovolateľom nastolená dovolacia otázka d), už ako dovolacím súdom vo svojej podstate vyriešená, by ani z tohto dôvodu neobstála ako otázka prípustná z hľadiska podmienok podľa § 421 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

120. Ďalšiu dovolateľom formulovanú otázku e) - Či je dovolateľ povinný osobitne popierať aj výšku škody (ušlého zisku), ak jednoznačne poprel právny základ nároku ako takého a nárok žalobcu poprel „v celom rozsahu“, dovolací súd považoval za spĺňajúcu kritériá prípustnosti vyplývajúce z ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP ako aj § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

121. Uvedenú otázku odvolací súd riešil v napadnutom rozsudku a vo výsledku bola pre jeho rozhodnutie vo veci kľúčová z hľadiska rozsahu priznania uplatneného nároku žalobcu

na náhradu škody. Z hľadiska hmotnoprávnej úpravy otázka súvisí s posúdením jedného z atribútov uplatňovania nárokov zo zodpovednosti za škodu, a to rozsahu (výšky) vznikutej škody na strane poškodeného, avšak dovolaním priamo namietané nesprávne právne posúdenie sa primárne týkalo roviny procesnoprávnej, konkrétne interpretácie ustanovenia

§ 151 ods. 1 a 2 CSP v okolnostiach danej veci.

122. Dovolateľ bol názoru, že nebol správny záver odvolacieho súdu (ako ani súdu prvej inštancie) o nespornosti vyčíslenej škody uplatnenej žalobcom v dôsledku jej účinného nepopretia žalovaným. Podľa dovolateľa pre účinné popretie postačovalo, že v celom konaní spochybňoval samotný základ nároku žalobcu, keď namietal existenciu porušenia záväzkovej resp. právnej povinnosti z jeho strany, ako aj príčinnú súvislosť (kauzálny nexus) medzi takým porušením a vznikom škody. Preto podľa dovolateľa nebolo potrebné, aby osobitne spochybňoval či popieral aj vyčíslenie škody.

123. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí (ods. 105.) k tejto otázke uviedol, že „(p)odľa zásad civilného sporového konania je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávou zásadou, pričom Civilný sporový poriadok zvyšuje procesnú aktivitu strán v dokazovaní a obmedzuje aktivitu súdu pri navrhovaní, teda aj vykonávaní dôkazov. V rámci dokazovania platí zásada, že každá strana konania

musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia. Žalobca svoju žalobu oprel o súkromný znalecký posudok, na základe ktorého si uplatnil žalovaný nárok, čím vlastne preukazoval oprávnenosť jeho žaloby. Bolo potom na strane žalovaného, aby svoje tvrdenia o nedôvodnosti podanej žaloby v konaní vierohodne preukázal. Pokiaľ teda žalovaný namieta, že nikdy žalobcom uplatnenú výšku ušlého zisku neuznal a rozporoval ju už tým, že popieral samotný základ uplatneného nároku, s týmto tvrdením odvolací súd nesúhlasí. V zhode s názorom súdu prvej inštancie má za to, že pokiaľ žalovaný vôbec v konaní pred súdom prvej inštancie nenamietal samotnú uplatnenú výšku a súd prvej inštancie dospel k oprávnenosti uplatneného nároku ako takého, považuje

sa uplatnená výška škody za nespornú a žalovaným nespochybnenú. Bolo povinnosťou žalovaného aj v prípade, ak namietal samotný základ uplatnenej žaloby, aby podľa zásad Civilného sporového poriadku nielen namietal žalobcom uplatnenú výšku, ale aj navrhol dôkaz, resp. preukázal, že žalobcom uplatnená výška škody v prípade oprávnenosti základu uplatneného nároku (je) nesprávna. Takýto postup žalovaného, ktorý nevyužil svoje oprávnenie tvrdiť a preukázať ním tvrdené skutočnosti má za následok neúspech žalovaného v spore“.

124. Samotný skutkový záver o výške škody, ako výsledok jej zisťovania v znaleckom dokazovaní, nemôže byť predmetom posudzovania a prehodnocovania v dovolacom konaní (§ 442 CSP), tým však v danom prípade môže byť v rozsahu dovolacích dôvodov z hľadiska právneho posúdenia správnosť aplikácie a interpretácie procesnej normy, a to ust. § 151

ods. 1 CSP, k spôsobu a úvahám, ktorými súd dospel k záveru o neúčinnosti popretia skutkových tvrdení žalobcu o výške škody, a teda o medzi stranami nespornosti výšky škody (ušlého zisku).

125. Podľa ustanovenia § 151 ods. 1 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana nepoprela, sa považujú za nesporné. „Identifikácia, či je skutkové tvrdenie sporné alebo nesporné, sa vykoná podľa toho, či bolo tvrdenie účinne popreté protistranou. Iba účinne popreté tvrdenie sa považuje za sporné.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 620).

126. Podľa dovolacieho súdu, pokiaľ samotné zisťovanie výšky škody a výsledok jej ustálenia v procese dokazovania patrí k skutkovým otázkam („čo bolo“), tak to, či za jej náhradu, a to v celom žalobcom (poškodeným) uplatnenom rozsahu, zodpovedá žalovaný (škodca), patrí k právnym otázkam („čo má byť“).

127. K jednotlivým, kumulatívne stanoveným predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu v zmysle § 373 a nasl. ObZ (v ČR v znení do 31.12.2013) ako zodpovednosti objektívnej, bez vyžadovaného zavinenia, patrí i) porušenie povinností zo záväzku (alebo inej právnej povinnosti stanovenej v Obchodnom zákonníku), ii) vznik škody (v určitom rozsahu, resp. výške) a iii) príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinnosti. Existenciu týchto predpokladov musí preukázať poškodený. Podľa § 373 ObZ (v ČR v znení do 31.12.2013) sa pre vznik zodpovednosti za škodu vyžaduje porušenie povinností z obchodného vzťahu (§ 261 a § 262) alebo porušenie inej právnej povinnosti stanovenej v Obchodnom zákonníku. Škodou sa rozumie skutočná škoda (damnum emergens)

ako majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu oproti majetkovému stavu pred škodnou udalosťou a ušlý zisk (lucrum cessant) ako zisk, ktorý by bol poškodený dosiahol, keby nebola nastala škodná udalosť (§ 379, 381, 380 ObZ). Zodpovednosť je daná len vtedy, keď je vzniknutá škoda v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti (kauzálny nexus). Ak sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti a osoba, ktorá spôsobila škodu porušením povinnosti, nepreukáže existenciu okolností vylučujúcich zodpovednosť (liberačný dôvod), za vzniknutú škodu zodpovedá. (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, s.1362, 1363).

128. So vznikom škody ako atribútom zodpovednosti za škodu sa nevyhnutne spája otázka rozsahu, resp. výšky škody, a to bez ohľadu na to, či ide o skutočnú škodu alebo ušlý zisk. Škoda totiž na strane škodcu predstavuje reálny zásah do jeho majetkovej sféry,

keď sa majetok poškodeného buď zmenšil, alebo sa oproti stavu pred a v súvislosti so škodnou udalosťou nezväčšil, hoci by sa tak, nebyť tejto udalosti (porušenia záväzkových alebo

právnych povinností škodcom), stalo.

129. Dovolateľom položená procesná právna otázka potom súvisí s legálnosťou prijatého záveru súdu o nespornosti žalobcom (poškodeným) uplatnenej výšky škody proti žalovanému (škodcovi), ktorý priamo nenamietal vznik a výšku škody vychádzajúcu z vyčíslenia odborníkom, namietal však porušenie svojej záväzkovej alebo právnej povinnosti a kauzálny nexus.

130. Z hľadiska úspešného uplatnenia prostriedkov procesnej obrany v konaní vo vzťahu k vyčíslenej, dôkazmi podopretej výške škody, je v zmysle § 151

ods. 1 Civilného sporového poriadku potrebné zo strany žalovaného (škodcu) kvalifikované (určité a účinné) popretie tvrdenia žalobcu (poškodeného),

že rozsah/výška škody dosahuje konkrétnu sumu/hodnotu a nestačí len všeobecná námietka popierajúca samotnú zodpovednosť škodcu za škodu z hľadiska tvrdenej absencie porušenia záväzkovej alebo právnej povinnosti a príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a vznikom škody.

131. Uvedený záver dovolacieho súdu vyplýva z dikcie ust. § 151 ods. 1 CSP (jazykového výkladu) a tiež z jeho účelu (teleologického výkladu), ktorým je koncentrácia konania.

Podľa dovolacieho súdu bol správny názor odvolacieho súdu, spočívajúci v podstate v tom, že ohľadom tvrdenej a preukazovanej výšky škody žalovaný (neskorší dovolateľ) nesplnil svoju procesnú povinnosť (substancovane) poprieť dotknuté tvrdenia žalujúcej strany. Substancované tvrdenie je také skutkové tvrdenie, ktoré je možné subsumovať pod konkrétnu hmotnoprávnu normu a je k nemu možné vykonať dokazovanie. Následkom porušenia povinnosti žalobcu substancovane tvrdiť je zamietnutie žaloby bez dokazovania.

Rovnako platí, že následkom porušenia povinnosti žalovaného substancovane tvrdiť je to,

že súd bez toho, aby vykonal dokazovanie, nezohľadní jeho procesnú obranu.

Nespornosť skutkového tvrdenia je daná buď de facto alebo de iure. De facto je skutkové tvrdenie nesporné, ak protistrana vyhlási, že je pravdivé, alebo ak protistrana uvedie rovnaké skutkové tvrdenie. De iure je skutkové tvrdenie nesporné, ak sa aplikuje právna domnienka uvedená v § 151 ods. 1 CSP. Podľa tejto domnienky platí, že skutkové tvrdenie je nesporné, ak ho protistrana nepoprela vôbec (ak sa k tvrdenej nevyjadrila), alebo ak ho síce poprela, avšak neúčinne. Popretie (žalovaným) skutkových tvrdení žalobcu je prostriedok procesnej obrany v zmysle § 149 CSP (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár.

Praha: C. H. Beck, 2022, s. 620).

132. Pokiaľ teda odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považoval skutkové tvrdenie žalobcu o konkrétnej výške ušlého zisku, dokonca opierajúce sa o odborné vyčíslenie, s popisom a vysvetlením spôsobu tohto vyčíslenia, za tvrdenie žalovaným nepopreté

(a teda nesubstancované), takýmto spôsobom ustálenú výšku škody za preukázanú,

a tým za splnený jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu čo do vzniku škody

a jej rozsahu (samotný vznik škody žalovaný nespochybňoval), potom nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci tak z hľadiska § 151 ods. 1 CSP, ako ani z hľadiska úpravy náhrady škody (čl. 74 a nasl. Viedenského dohovoru o medzinárodnej kúpe tovaru,

§ 373 a nasl. Obchodného zákonníka platného v ČR v znení do 31.12.2013).

133. Názor, že postačuje všeobecné spochybnenie nároku na náhradu škody tu neobstojí, keďže ustanovenie § 151 ods. 1 CSP, systematicky v Civilnom sporovom poriadku zaradené do prvej časti (všeobecné ustanovenia), ôsmej hlavy (úkony strán), štvrtého dielu o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentracie konania

(§ 149 až 154), je potrebné vykladať vo väzbe aj na ostatné ustanovenia CSP.

Ustanovenie § 149 zaraďuje expressis verbis k prostriedkom procesnej obrany aj popretie skutkových tvrdení protistrany. Pritom platí, že za prostriedok procesného útoku a procesnej obrany sa považuje taký úkon strany sporu (resp. jeho obsahovo ucelená časť), ktorý vyžaduje, aby súd vykonal určitý procesný úkon skôr, ako vydá rozhodnutie, ktorým

sa konanie v inštancii končí (pozitívne kritérium). Takýmto procesným úkonom súdu

sa má na mysli najmä nariadenie ďalšieho pojednávania či vykonanie dôkazu (§ 153 ods. 2 slová „ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu“). Negatívne kritérium možno vymedziť tak, že prostriedkom procesného útoku a prostriedkom procesnej obrany nie

sú vyjadrenia strán k právnej stránke veci a vyjadrenia k tomu, ako má súd vyhodnotiť vykonané dôkazy (pozri Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok.

2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 612, 613).

134. V danom prípade sa žalovaný k sume požadovanej náhrady škody ani k jej vyčísleniu v konaní pred súdom prvej inštancie nijako konkrétne nevyjadril, nespochybnil ju, nevyžadoval k nej nové dokazovanie, prípadne neuviedol konkrétne námietky spochybňujúce odborné vyčíslenie doložené žalobcom. Z tohto dôvodu bolo potrebné považovať za správny záver súdu o nespornosti tejto sumy tvrdené žalobcom, a to aj z hľadiska jej vyčíslenia, spôsobu výpočtu.

135. Celkom nepodstatný je potom argument dovolateľa, že vyčíslenie škody bolo obsiahnuté v posudku doloženom k žalobe a z hľadiska vtedy platnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku išlo (len) o listinný dôkaz (nie o znalecký posudok), pričom ho nemožno považovať za vypracovaný znalcom, keďže na to nebol ustanovený súdom. Tak podľa OSP ako aj podľa CSP platí, že žiaden dôkaz nemá predpísanú dôkaznú silu, ktorú v procese hodnotenia vykonaného dokazovania jednotlivým dôkazom priraduje až súd v závislosti

od posudzovaných okolností danej veci, kvality a výpovednej hodnoty samotných dôkazov pre rozhodnutie sporu. Najvyšší súd už judikoval, že I. v zmysle § 185 ods. 1 CSP patrí

do právomoci súdu rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná, a preto súd nemusí v prípade dvoch protichodných záverov v znaleckých posudkoch nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie, ak zväži jeho nehospodárnosť vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov. II. Právo strany sporu predložiť súkromný znalecký posudok nie je podmienené predchádzajúcim nariadením znaleckého dokazovania zo strany súdu, keďže žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2022 sp. zn. 2Obdo/53/2021, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R.č. 5/2023).

136. Z vyššie uvedenej odpovede dovolacieho súdu na právnu otázku e) vyplýva nedôvodnosť dovolania v tejto časti, a tým splnenie podmienok pre jeho zamietnutie podľa § 448 CSP.

137. K otázke a) či dodanie osiva kapusty žalobcovi s baktériou *Xanthomonas campestris* je porušením zmluvnej alebo zákonnej povinnosti žalovaného, ak si žalobca ako kupujúci žiadne vlastnosti tohto osiva v kúpnej zmluve nevymienil, dovolací súd prijal záver, že takto formulovaná otázka nespĺňa kritériá prípustnej právnej otázky v zmysle § 432

ods. 1, 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Je tomu tak preto, že otázka dovolateľa je založená na predpoklade posudzovania okolností nevymienenia žiadnej vlastnosti kúpeného osiva v kúpnej zmluve uzavretej medzi stranami. Právne posúdenie z hľadiska takejto podmienky však nebolo predmetom napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a ani nešlo o otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci.

138. Dovolací súd uvádza, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho (ako aj prvoinštančného) súdu bolo v podstate založené na závere o unesení dôkazného bremena žalobcu k tvrdeniu

o dôvodnosti jeho nároku na zaplatenie ušlého zisku z dôvodu zodpovednosti predávajúceho (žalovaného) za vady veci podľa § 422 ObZ v znení platnom a účinnom v ČR do 31.12.2013 vo väzbe na úpravu v čl. 74 a nasl. Viedenského dohovoru o medzinárodnej kúpe tovaru.

To, ako vo vzťahu k dovolacej otázke a) nastolil dovolateľ svoje námietky v dovolaní, nebolo predmetom právneho posúdenia a riešenia kľúčových právnych otázok zo strany odvolacieho súdu. Dovolací súd sa tak nemôže vecne zaoberať predmetnými námietkami, ktorými

sa meritorne nezaoberal odvolací súd, napr. z dôvodu pasivity odvolateľa v rámci odvolacieho konania. Nie je podstatné ani to, či predmetná právna otázka bola žalovaným v odvolaní nastolená, podstatné je, či bola odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí riešená

a či od jej vyriešenia toto rozhodnutie záviselo. Ak tieto podmienky splnené nie sú, nejde o prípustný dovolací dôvod. Opačným prístupom by dovolací súd presiahol hranice dovolacieho prieskumu stanovené zákonom a v podstate by tým negoval zmysel a účel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

139. Len pre úplnosť dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že české právo nemá oddelené

konceptie náhrady škody pre porušenie zmluvných a mimozmluvných povinností (k tomu pozri Šilhán, J. Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace. 2. vydání. Praha: C. h. Beck, 2011, s. 10). Pokiaľ ide o predpoklady zodpovednosti za škodu v (českom) obchodnom práve, tak zatiaľ čo základné predpoklady, ktorými

sú porušenie povinnosti, vznik a výška škody a príčinná súvislosť, preukazuje poškodený, preukázanie liberačných dôvodov je na škodcovi samotnom, ak chce byť svojej zodpovednosti zbavený, rovnako ako tomu je u nepredvídateľnosti škody. Z tohto pohľadu

je potom možno deliť predpoklady na pozitívne, ktoré musia byť preukázané poškodeným, aby mohol byť nárok priznaný. Ide teda o minimálny okruh podmienok, ktoré môžu zodpovednostný vzťah vôbec viesť do života. Patrí sem vznik a výška škody, porušenie povinnosti a príčinná súvislosť. Naopak predpoklady negatívne preukazuje

(resp. môže preukázať) škodca, pričom tieto nie sú pre existenciu zodpovednostného vzťahu nevyhnutné, ale naopak môžu jeho existenciu zvrátiť. Ide o liberačné dôvody a nepredvídateľnosť škody (Šilhán, J. Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace. 2. vydání. Praha: C. h. Beck, 2011, s. 9).

140. Napokon sa žiada dodať, že predpoklad dovolateľa o nevyhnutnosti vymienenia určitej akosti objednaného tovaru (tu osiva) kupujúcim, pričom absenciu takého vymienenia

bez ďalšieho spája s absenciou jeho zodpovednosti za vady tovaru a následky ním vyvolané, dovolateľ právne relevantným spôsobom ani nezdôvodnil. Podľa názoru dovolacieho súdu takýmto argumentu dovolateľa chýba nielen opora v právnej úprave (správne aplikovanej oboma súdmi nižších inštancií), ale aj v bazálnej logike. Podľa dovolacieho súdu nie je predsa ani vo všeobecnosti obvyklé požadovať v rámci bežných obchodnoprávných záväzkových vzťahov od kupujúceho, aby si pri objednaní takého druhu tovaru, ako predstavuje osivo určené na ďalšiu výsadbu osobitne vymieňoval, že osivo nebude mať žiadne vady z hľadiska akýchkoľvek väd, resp. z hľadiska vymenovania možných konkrétnych väd. Inak povedané, od kupujúceho ako podmienku vzniku jeho nároku z väd tovaru voči predávajúcemu nemožno rozumne a ani spravodlivo požadovať, aby aj v zmluve deklaroval to,

čo inak vyplýva z právnej úpravy, a to, že má právo na dodanie tovaru bez väd (§ 420 ods. 2, 422 ods. 1 ObZ). Ak zmluva neurčuje akosť alebo vyhotovenie tovaru, je predávajúci povinný dodať tovar v akosti a vyhotovení, ktoré sa hodí na účel určený v zmluve, alebo ak tento účel nie je v zmluve určený, na účel, na ktorý sa taký tovar spravidla používa (§ 420 ods. 2 ObZ). U osiva kapusty je účel jeho nákupu pestovateľom kapusty zrejmý.

Preto nebol pre rozhodnutie vo veci významný argument dovolateľa, ktorý v tomto konkrétnom prípade v podstate požadoval, aby žalobca ako kupujúci v zmluve výslovne vymienil to, že osivo má byť dodané v kvalite, aby mu z neho vyrástla zdravá (nezamorená) sadba, alebo že má ísť o osivo, ktorého základnou vlastnosťou bude obvyklá priemerná výnosnosť predpokladá v danom segmente podnikania, prípadne, aby kúpna zmluva obsahovala výhradu, že v osive nesmie byť žiadny patogén. Vymienenie určitej vlastnosti tovaru sa má týkať určitých jeho špecifických vlastností (napr. iný než predávajúcim bežne dodávaný rozmer, farba, hustota, zloženie) a nie bežnej kvality, ktorá sa dá u daného druhu tovaru v danom segmente obchodovania obvykle predpokladať. Pre ustálenie všeobecnej zodpovednosti predávajúceho za vady tovaru, ktorá bola predmetom posudzovania súdmi

aj v tomto prípade, preto požiadavka vymienenia určitej kvality osiva kupujúcim tak,

ako argumentoval dovolateľ, netvorila prípustný dovolací dôvod z hľadiska tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci.

141. K otázke b) či bolo povinnosťou súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu pre právne posúdenie tejto veci použiť ustanovenia osobitného právneho predpisu, ktorý určuje akosť osiva prípustnú na užívanie (Nariadenia vlády SR č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh v SR v znení z februára a mája roku 2011), dovolací súd uvádza, že uvedená právna otázka rovnako netvorí prípustný dovolací dôvod vyvodzovaný

z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

142. V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že predmetom dovolania z hľadiska námietky nesprávneho právneho posúdenia veci je rozhodnutie odvolacieho súdu, a nie súdu prvej inštancie, čo výslovne vyplýva z hypotézy § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie napádajúce priamo rozhodnutie súdu prvej inštancie je

preto v tejto časti z dovolacieho prieskumu a priori vylúčené.

143. Ďalšou podmienkou prípustnosti je, aby išlo o takú právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Ten v rozhodnutí k odvolacej námietke týkajúcej sa (ne)aplikácie nariadenia vlády SR č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh v SR, v znení z februára a mája roku 2011, za pre vec relevantnú právnu normu považoval, odkazujúc aj na odôvodnenie súdu prvej inštancie, Viedenský dohovor o medzinárodnej kúpe tovaru a Obchodný zákonník v aplikovanom znení (ods. 111.) s tým, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil „a pokiaľ neprihliadol na žalovaným uvedené nariadenie vlády, nemá to vplyv na právne posúdenie veci“.

144. Odvolací súd navyše uviedol, že „(p)redmetné nariadenie uviedol žalovaný prvýkrát až v podanom odvolaní a vyplýva z neho, že upravuje požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh, pričom ako uviedol aj žalovaný, v Prílohe č. 2 k tomuto nariadeniu sa uvádza, aké vlastnosti dovezené osivo musí vykazovať. Je zrejmé, že prítomnosť chorôb a škodlivých organizmov, ktoré znižujú úžitkovosť osiva, musí byť na čo najnižšej úrovni, teda súd prvej inštancie nekonal v rozpore s týmto nariadením, keďže znalci ustálili, že škodlivé organizmy museli byť vo vyššej úrovni, keď došlo k takému poškodeniu kapusty. “ Tento dodatkový názor odvolacieho súdu, uvádzaný primerane v zmysle § 387 ods. 2 a 3 CSP, však nebol pre právne posúdenie veci kľúčový, keďže uvedené nariadenie stanovuje v podstate len to, že v osive uvádzanom na trh v SR má byť výskyt škodlivých organizmov, znižujúcich úžitkovosť osiva, v čo najnižšej miere, ktorú priamo nedefinuje. Preto ani pri aplikácii tohto právneho predpisu by nebolo možné jednoznačne ustáliť, aké množstvo patogénu túto najnižšiu mieru prípadne prekračuje. Pre vyvodenie záveru o vadnom plnení dodaním osiva žalovaným žalobcovi

v tu riešenom prípade ani nebolo rozhodujúce preukázanie skutočného množstva konkrétneho patogénu v osive dodanom podľa predmetnej kúpnej zmluvy, ale to, či preukázaná prítomnosť tohto patogénu reálne spôsobila zníženie úžitkovosti osiva použitého žalobcom.

Otázka splnenia všeobecných kritérií stanovených nariadením pre uvádzanie osiva na trh v SR, v rámci kritérií stanovených v EÚ, a to aj u osiva pochádzajúceho z tretích krajín, nebola

vo veci rozhodujúca, tou bola otázka, či dodanie konkrétneho balenia osiva žalovaným predstavovalo vadné plnenie z kúpnej zmluvy v súvislosti so znalcami potvrdenou takou rozsiahlou kontamináciou osiva konkrétnym patogénom, že práve v súvislosti s tým došlo ku škode na úrode žalobcu s následkom jeho ušlého zisku.

145. Dovolací súd len poznamenáva, že z hľadiska právneho posúdenia bolo relevantné, že odvolací súd ako aj pred ním súd prvej inštancie aplikovali vo veci s medzinárodným prvkom (hmotno) právnu úpravu platnú v ČR, a to podľa rozhodného práva, ktorým sa spravuje zmluva o predaji tovaru - podľa právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu predajcu

(čl. 4 ods. 1 písm. a) Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 593/2008

zo 17. júna 2008 (Rím I), t. j. žalovaného. Rovnaký právny režim sa použije v rozsahu právomoci udelennej súdu procesnými normami na posúdenie dôsledkov porušenia týchto záväzkov (čl. 12 ods. 1 písm. c) uvedeného nariadenia). Podstatné teda je, že v danej veci išlo o záväzok z kúpnej zmluvy a o dôsledky jeho porušenia, pre ktoré bola určujúca právna úprava tzv. Viedenského dohovoru o medzinárodnej kúpe tovaru (pod č. 160/1991 Zb. o Dohovore OSN o zmluvách medzinárodnej kúpe tovaru) a ObZ, aplikovaná oboma súdmi nižších inštancií.

146. Vo výsledku to, že odvolací súd ako ani súd prvej inštancie pri právnom posúdení sporu nepoužili v dovolaní označené nariadenie č. 58/2007 Z. z. (resp. vyhlášku č. 369/2009 Sb.), týkajúce sa všeobecných kritérií uvádzania osiva na trh, s pôsobnosťou pre územie SR

(resp. ČR), nemohlo mať vplyv na posúdenie kľúčových otázok pre rozhodnutie, ktoré sa týkali zodpovednosti žalovaného za náhradu škody spôsobenú vadami tovaru. Otázka, či žalovaným poskytnuté zmluvné plnenie (dodanie osiva žalobcovi) bolo vadné, a teda či žalovaný porušil záväzok založený kúpnu zmluvou, rovnako nevyplýval z kritérií určených uvedenými podzákonnými právnymi normami, ale vychádzal z úpravy o kúpnej zmluve obsiahnutej

vo Viedenskom dohovore a ObZ, vo väzbe na predmetnú individuálne medzi stranami dojednanú kúpnu zmluvu. To, či bolo dodané osivo skutočne postihnuté patogénmi, akého druhu, v akom rozsahu a s akým vplyvom na úžitkovosť, nebolo otázkou právnou, ale otázkou skutkovou, ku ktorej sa viedlo pred súdom prvej inštancie dokazovanie vrátane znaleckých posudkov. Na následne zo skutkových zistení súdmi nižších inštancií prijatý záver o vadnosti tovaru nemala úprava v dovolateľom poukazovaných podzákonných normách žiaden vplyv a ani pri ich prípadnom použití by nedošlo k zmene právnych záverov a rozhodnutia súdov v danej veci.

147. K otázke c) - či je možné ustáliť porušenie povinnosti dovolateľa dodať osivo v kvalite vhodnej k užívaniu bez toho, aby bolo preukázané skutočné množstvo patogénu v osive, ktoré bolo žalobcovi dodané (a vychádzať teda iba z „pravdepodobnosti“ jeho výskytu „na vyššej úrovni“), dovolací súd uvádza, že priamo nadväzuje na otázku b) a rovnako platí, že nespĺňa kritériá prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP. Základ odpovede na túto otázku tkvie v záveroch odborného posúdenia kvality, resp. nekvality dodaného tovaru, a tiež, či tento stav bol príčinou poškodenia žalobcovej úrody plodiny, teda išlo o otázku zisťovania skutkového stavu. Dovolateľ tu v podstate polemizuje so závermi znalcov.

148. Dovolací súd k argumentácii dovolateľa len pre úplnosť uvádza, že samotný prejudiciálny záver o vadnosti tovaru prijal súd prvej inštancie, a to na základe hodnotenia všetkých vykonaných dôkazov vrátane znaleckých posudkov (§ 191 CSP), pričom nešlo, ako mylne tvrdí dovolateľ, „len o prevzatie právnych záverov“ znalcov. Za také nepochybne nemožno považovať odborné (skutkové) závery znalcov, že „také napadnutie a rozšírenie choroby v poraste mohlo byť spôsobené jedine napadnutým osivom a že infikované osivo bolo primárnou príčinou takého silného výskytu choroby v poraste ... išlo o úplne neobvyklú epidémiu choroby, ktorá v praxi v takom veľkom rozsahu nebýva bežná a je skôr raritou“ (posudok č. 2/2013 doc. Ing. J., PhD.), príp. že „infikované osivo bolo primárnou príčinou výskytu choroby v poraste kapusty ... sekundárne príčiny...boli vylúčené a infikované osivo boli primárnou príčinou ochorenia ... kontamináciu osiva odporcu jednoznačne určujem ako príčinu napadnutia porastu navrhovateľa vyššie uvedeným baktériovým ochorením.“ (posudok č. 1/2026 Ing. N., PhD.). Odvolací súd v napadnutom rozsudku vychádzal zo skutkového stavu uzavretého pred súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a stotožnil sa aj s jeho právnym posúdením. Možno len zvýrazniť, že zodpovednosť predávajúceho za vady tovaru je objektívna, v prípade zistených väd ide o porušenie záväzkovej povinnosti (z kúpnej zmluvy) bez ohľadu na to, či si kupujúci určité vlastnosti tovaru a „bezvadnosť“ výslovne v zmluve vymenil a pokiaľ boli príčinou vzniku škody na strane kupujúceho, tak v situácii preukázaného vzniku škody na ušlom zisku ako objektívnej zodpovednosti za škodu, je na predávajúcom (škodcovi), aby sa z tejto zodpovednosti liberoval (čl. 74 a nasl. Viedenského dohovoru, § 373 a nasl. ObZ).

149. Len na okraj dovolací súd ku kauzálnemu nexusu z hľadiska toho, či ide o otázku skutkovú alebo právnú, poznamenáva, že je možné sa stotožniť s tým, že „v istom ohľade je to otázka skutková (posudzovaná spravidla na základe znaleckých posudkov), avšak v inom ohľade je vymedzenie kauzality otázkou právneho posúdenia. ... Na zistenie prirodzenej kauzality (vymedzenie príčin, ktoré viedli k vzniku ujmy) sa na účely práva používa najčastejšie pravidlo *conditio sine qua non* (pravidlo nevyhnutnej podmienky). ... „Ak by nebolo bývalo došlo k tejto skutočnosti, nebolo by bývalo došlo ani k vzniku ujmy“.“ (NOVOTNÁ, M. O kauzalite, jej ustálení a špecifických prípadoch kauzality. In *Súkromné právo 2023*, č. 2, s. 38).

150. V ostatnom dovolací súd odkazuje na obdobné dôvody už uvedené vyššie k posudzovaniu prípustnosti otázky b).

151. Z uvedených dôvodov nepovažoval dovolací súd otázky a), b), c) a d) za spĺňajúce podmienku prípustného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

152. Posúdenie, či odvolací súd ne/použil správny právny predpis a či ho ne/správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil ne/správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012

a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

153. Žalovaný v tejto časti dovolania síce formálne odôvodňoval nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, z obsahu dovolania je však zrejmé, že v podstate nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi, ako aj s vyhodnotením zistených skutkových okolností súdmi oboch nižších inštancií. Taktiež samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie a spochybňovanie správnosti

ich rozhodnutí, nezodpovedá kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP.

154. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, a vo vzťahu k otázkam a), b) c) a d) ani podľa ust. 421 ods. 1 CSP, boli v tejto časti splnené podmienky pre odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. c) a písm. f) CSP. Pri súčasnom konštatovaní prípustnosti dovolania v časti týkajúcej

sa otázky e), avšak jeho nedôvodnosti, rozhodol vo výroku II. dovolací súd o zamietnutí zvyšnej časti dovolania žalovaného podľa § 448 CSP.

155. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 438

ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Náhradu trov dovolacieho konania priznal v celom rozsahu v tomto konaní úspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

156. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.